The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena, 648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.
SATURDAY, DECEMBER 17, 1966

LATVIJA AMERIKĀ

100. N-RS. SESTDIENA, 1966. G. 17. DECEMBRIS 16. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs - - Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U.S.A.
tālrunis 544-4278

Nodoti 2000 dol. Gaŗezeram

NOVEMBŖA BEIGĀS ASV DV VALDE NOLĒMA IEGĀDĀTIES PAR 2000 DOL. AICINĀT VISAS DV GAŖEZERA PAJAS UN APVIENĪBAS IESAISTĪTIES ŠĪ LATVIEŠU NACIONĀLĀ CENTRA ATBALSTĪŠANĀ UN IZVEIDOŠANĀ

Latviešu centra Gaŗezera padomes priekšsēdis Verners Treimanis telefoniskā sarunā „Latvija Amerikā" līdzstrādniekam izteicās: „Apsveicu ASV DV saimi kā aktīvu dalībnieci Gaŗezera atbalstītāju pulkā. Daugavas Vanagi ir pierādījuši savu patriotismu un lietišķību, kā neviena cita latviešu organizācija svešumā. Disciplīna, organizētība un vienprātība ir DV organizācijas neatņemamā sastāvdaļa. Šādā virzienā cenšas strādāt arī mūsu latviešu centra apvienotās organizācijas. Gaŗezera padomes vārdā aicinu visas DV ap-bas uz saderīgu un plaši izveidotu sadarbību nacionālajā un kultūras laukā. Esmu pārliecināts, ka DV darbinieki ieņems izcilu vietu Gaŗezera vadīšanā un veidošanā!"

ASV DV valdes lēmums nav ne pēkšņs, ne negaidīts. 1965. gada pavasarī, kad Detroitas Kristus draudzes pr-ka V. Treimaņa un māc. V. Vārsberga iniciātīvā Gaŗezers bija tikko iepirkts, DV zemes valdes pr-ks V. Hazners, viesodamies apkārtējās DV apvienībās, prāv. J. Turka pavadībā apskatīja arī jauniegūto īpašumu un bija optimistiskās domās par tā vērtību, nozīmi un nākotnes iespējām. Pēc gada (šā gada pavasarī) Grand Rapidos notika ASV DV gadskārtējais delegātu kongress, kuŗa darba sekā bija arī pārrunas par DV piedalīšanos Gaŗezera pasākumā ar pajām. Kongress nolēma iegādāties pajas 2000 dol. vērtībā, praktisko izpildījumu atstājot zemes valdes ziņā. Pēc kongresa ASV DV pr-ks V. Hazners atkal ieradās Gaŗezerā, kur tikās ar māc. V. Vārsbergu, bet pēc tam vairākus mēnešus paju iegādes lieta likās apklususi. Novembŗa sākumā Detroitā notika „četru lielo" sanāksme, kuŗā galvenie „sarunveži" bija ASV DV pr-ks Vilis Hazners un Gaŗezera padomes priekšsēdis Verners Treimanis.

Pēc šīs apspriedes ASV DV valde pieņēma izšķirīgo lēmumu un izziņoja savā pēdējā apkārtrakstā: „ASV DV valde iegādājusies 20 paju Gaŗezera pasākumā un aicina to pašu darīt visas DV apvienības un kopas, kuŗām līdzekļi šādu ieguldījumu atļautu. It sevišķi ASV DV valde ieteic Gaŗezeru atbalstīt tā tuvumā esošajām apvienībām, kuŗām visērtāk izmantot šī latviešu nacionālā centra darbības nozares — jau iekārtoto DV šautuvi, sarīkojumu telpas, bērnu vasaras nometni, skolu u.t.t. Par DV interešu pārstāvjiem pie Gaŗezera pārvaldes ASV DV valde izraudzījusi R. Jankavu, A. Minku un A. Tīdemani. Vienas pajas cena ir 100 dol. ASV DV valde lūdz apvienības un kopas paju iegādi izdarīt saskaņoti, čekus nosūtot tālākai rīcībai R. Jankavam Kalamazū. Pajas tiks izrakstītas un nodotas glabāšanā attiecīgajās apvienībās uz pēdējo vārda. Pirmās pajas ASV DV valde lūdz iegādāties vēl šai darbības gadā."

Decembŗa sākumā DV 2000 dolaru čeks bija sasniedzis Kalamazū, un R. Jankavs to 10. decembrī pasniedza Gaŗezera valdes priekšsēdim Jēkabam Gailītim, klātesot arī valdes sekretāram māc. V. Vārsbergam. Čeka nodošana notika bez skatītājiem un īpašām ceremonijām, bet pēc čeka saņemšanas Gaŗezera valdes vīri iepazīstināja R. Jankavu, kas daudzus gadus vadījis DV apvienību Kalamazū un darbojas ASV DV revīzijas komisijā, ar Gaŗezera finanšiālo stāvokli un nākotnes projektiem. Māc. V. Vārsbergs, kuŗš A. Medeņa atvaļinājuma laikā pilda arī kasieŗa pienākumus, parādīja sarakstu ar pēdējos mēnešos saņemtajiem paju maksājumiem: Grandheivenas draudze — 100 dol., Mārtiņa Lutera draudze Klīvlendā — 105, Vienības draudze Grand Rapidos — 30, Lansingas draudze — 25, Sv. Jāņa draudze Kalamazū — 2515, Indianapoles akadēmiskā kopa — 30, 1. Indianapoles draudze — 38, Sv. Jāņa draudze Milvokos — 200, Latviešu draudze Kolumbā — 167, Katoļu kopa Detroitā — 100, Tērvetes 34. skautu vienība Detroitā — 100, Milvoku latviešu draudze — 100, Neatkarīgā draudze Aijovā, Demoinā — 100, Kristus draudze Detroitā — 3455 un Toledo latviešu kopa — 100 dol.

Nozīmīga katra jauna paja, jo decembŗa beigās atkal jānokārto 2500 dol. liels gada ceturkšņa maksajums. Lai vasaras vidusskolas ēku dabūtu zem jumta, iegādāti kokmateriāli par 6000 dol. uz sešu mēnešu kredita, bet martā jau atkal kārtojams nākošais ceturkšņa maksājums 2500 dol apmērā.

Ziedojumi daļēji saņemti caur vasaras skolu fondu, gan arī tieši no individuāliem ziedotājiem. Par tiem valde izgatavos īpašu sarakstu.

(Nobeigums 5. lpp.)

TORONTO TĒRPJAS SVĒTKU ROTĀ

Ziemsvētki jau durvju priekšā, reizē ar to arī pilsēta arvien vairāk ietērpjas svētku rotā — ēku priekšās un parkos pacēlušās lielākas un mazākas dekorācijas, izgaismotas krāšņās gaismās un dažāda veida iluminācijās. Uzņēmumā redzami leduskalni un ziemeļbrieži, kuŗi vēja kamanās atvedīs Ziemsvētku vecīti rātno un paklausīgo bērnu iepriecināšanai ar dāvanām. Bet Toronto latvieši bažīgi vaicā, vai arī šogad nebūs sniegotu Ziemsvētku? Varbūt balto svētku vietā nāksies pat piedzīvot lietainas dienas? Foto: J. Ligers

Pieprasa Balto grāmatu par leģionāru izdošanu

Tā sauktajās remisdebatēs zviedru riksdagā deputāts J. Rubins pieskārās arī baltiešu leģionāru izdošanai 1946. gada janvārī, citą vidū sakot: „Mūs uztrauc varmācības Vietnamā un citās zemēs, kur nevainīgi cilvēki padoti terroram un ciešanām. Bet — kā mēs rīkojamies paši, kad jāizšķiŗas par humānitātes un taisnības principiem? Ģenerālmajors fon Homs savā grāmatā „Miera kareivji" attēlo arī uztraucošo baltiešu izdošanu pirms 20 gadiem. Arī es personīgi nekad neaizmirsīšu ainas Treleborgas ostā, kur daudzi, atbalstoties uz kruķiem, citi pārsietām galvām vai nespēkā grīļojoties gāja pretim savam liktenim. Daudzi no mums cenšas aizmirst šo baltiešu traģēdiju, bet ir miljoniem cilvēku pasaulē, kuŗi nav to aizmirsuši un nespēj mūsu rīcību attaisnot. To apstiprina arī kāda miljonos ASV izdota aploksne ar ainu no Treleborgas un parakstu: „Šo kauna pilno rīcību baltieši un viņu draugi nekad neaizmirsīs." (Diemžēl, aploksnei izmantots kāds fotouzņēmums nevis no baltiešu, bet vācu kaŗavīru izdošanas un ir ļoti neskaidrs — Ref.). Esmu arī saņēmis daudz vēstuļu no personām, kuŗas smagi cieš no sirdsapziņas pārmetumiem par to, ka lojālitātes dēļ pret valdību piedalījušies izdošanā. Tuvākā laikā es iesniegšu valdībai interpellāciju ar pieprasījumu izdot Balto grāmatu, lai zviedru tautai kļūtu zināma patiesība, kādēļ tas notika."

Tomēr maz ticams, ka arī šim pieprasījumam būs kādi panākumi, jo līdzīgus riksdaga locekļi iesnieguši jau vairākkārt, bet tie arvien noraidīti. Visa izdošanas lieta ir valsts noslēpums uz 50 gadiem, t. i. līdz 1966. gadam, kad neviena no tā laika valdības locekļiem vairs nebūs dzīvo vidū.

Tādēļ pareizi dara Zviedrijas Daugavas Vanagu valde, rūpējoties par attiecīgas grāmatas izdošanu zviedru valodā, kas vispusīgi attēlotu baltiešu kaŗavīru traģēdiju Zviedrijā 1945./46. gadā. Grāmatu sagatavo publicists O. Freivalds un to paredzēts izdot pavasarī.

—s.

Voldemars Korsts

Parallēla linija ...

Pirms dažām dienām radās izdevība parunāties ar latvieti, kuŗš uz brīdi varēja atvilkt elpu brīvā vidē, lai tad atkal atgrieztos dzimtenē. Tā nebija saruna, kuŗā jānoklausās žēlabas, nedz arī pauda kaut ko jaunu un mums nezināmu. Viens teikums man tomēr dziļi iespiedies atmiņā: cilvēki dzimtenē ticot nākotnei un cerot, ka mēs, brīvībā esošie, darīsim visu, lai viņu cerības nepaliktu veltīgas. Tātad — tautieši okupētajā dzimtenē ne vien cer, bet tic, ka mēs še darām visu iespējamo.

Domājot par to, ka tautieši okupētajā dzimtenē arī visgrūtākajos brīžos nav zaudējuši ticību taisnības, brīvības un visa labā uzvarai, nācās lasīt ASV sūtņa Henrija Kabota Lodža dotu interviju, kuŗā viņš izsaka domu, ka kaŗš Vietnamā var pamazām apsikt un beigties bez formālas miera parakstīšanas un stāvokļa konstatējuma. Tātad — bez uzvaras un arī bez garantijas, ka kaŗš drīz vien nesāksies par jaunu...

ASV vēsture rāda, ka, sākot ar Jorktaunu un līdz Korejai, katras sadursmes nobeigumā skanējuši uzvaras zvani, bet tagad jāpieņem, ka šis veids svinēt uzvaru ir atmests. Ja saku atmests, tad vienīgi tādēļ, ka jau Korejā ASV rīcībā bija nepieciešamais laiks un arī spēks sakaut ienaidnieku un pierādīt, ka netaisna agresija tiek sodīta. Ja ģenerāļa Makartura norādījums, ka nekas nevar aizstāt uzvaru, būtu Korejā uzklausīts, tad šodien nepastāvētu arvien vairāk augošais sarkanās Ķīnas agresijas draudi, jāpieņem pat, ka Vietnamā nebūtu sācies kaŗš, kuŗš jau prasījis ne tikai daudz ziedošu dzīvību, bet arī smagi skāris ASV saimniecību un nodomus tālākai dzīves standarta uzlabošanai.

No kļūdas, kuŗu pielaida Korejā un pirms tam jau Ķīnā, neatbalstot likumīgo Cangkaišeka valdību, pašreiz ASV valdošās politiskās aprindas, acīm redzot, nekā nav mācījušās. Arī Vietnamā amerikāņi izvairās panākt uzvaru, cerot, ka ienaidnieks, varbūt, tomēr atmetīs savus iekaŗošanas plānus. Varbūt, — un ja ne pavisam, tad vismaz uz kādu laiku... „Es domāju, var droši teikt, ka komūnisti Vietnamā nevar uzvarēt," intervijā teica Kabots Lodžs. „Es arī domāju, ka mēs nevaram zaudēt. Āziāti ir reālisti: ja viņi saskatīs, ka nespēj uzvarēt, tad gluži vienkārši izbeigs kaŗu." Šo pārliecību Lodžs, acīm redzot, izteicis labās cerībās, bet aizmirstot faktu, ka aiz visām agresijām un kaŗiem stāv Maskava un Pekinga, kuŗu nolūks ir tieši radīt jaunas un atkal jaunas sadursmes, kamēr ASV, kuŗas faktiski ir gandrīz vienīgais cietoksnis, kuŗš spēj aizstāvēt brīvību, būs tiktāl novājinātas, ka vairs nespēs savu brīvības aizstāvja pienākumu veikt. Tātad, pašreizējā amerikāņu politika pieļauj nesodītu agresiju, pat upurējot ne vien materiālas vērtības, bet arī kaŗavīrus, tā — un tas ir pats bīstamākais! — iedragājot ticību tiesību un taisnības spēkam un uzvarai.

Lielais amerikāņu laikraksts „Chicago Tribune" atzīmē, ka šāda veida domāšana paralizē visu pašreizējās valdības spēju panākt ilgstošu un goda pilnu mieru, tā nodrošinot nākotni. Kādu ticību un gandarījumu šāda rīcība dod 6000 Vietnamā kritušo kaŗavīru piederīgajiem? Kādu ticību nākotnei lai gūst daudzie tūkstoši ievainoto? Un kādu spēku un paļāvību gūst valstis, kuŗas grib novērst savu pakļaušanu komūnisma diktātūrai? Ja valdībai nav gribas uzvarēt, tad ticību zaudē arī citi, un katrs nākošais konflikts radīs arvien smagākas sekas un prasīs jaunus upurus.

Līdzšinējā vēsture pierādījusi, ka katru reizi, kad ASV iesaistījušās cīņā, to nostājai bijis neapliedzams pamats — aizstāvēt brīvību un taisnības principus. Bet taisna un godīga iemesla dēļ uzsākts kaŗš prasa, lai ienaidnieks saņemtu pelnīto mācību un vairs nedomātu par jauniem pārkāpumiem. Šādai cīņai ar uzvaru nobeigumā būtu jēga, jo garantētu paliekošu mieru. Brīvajām valstīm izšķiežot savus spēkus un upurējot kaŗavīrus, bet nesodot pārkāpuma izdarītājus, var būt vienīgi sekas, ka jau tuvākajā nākotnē jāizcīna jauni, arvien smagāki kaŗi. Bailes no izšķirīgas rīcības vai arī gribas trūkums saskatīt patieso stāvokli apdraud ne tikai mieru, bet arī visu brīvās pasaules nākotni.

Šāda pieeja ir tikpat bīstama lielajā politikā, kā mūsu cīņā par Latvijas brīvības atjaunošanu. Deklarācija, ka latviešu tauta jau pārcietusi 700 gadu verdzību, kādēļ izturēs arī pašreizējo smago periodu, mums mierīgi nogaidot ASV sūtņa Lodža garā un cerībā, ka ienaidnieks, varbūt, pats izbeigs vardarbību, ir taisnākais ceļš uz mūsu cerību un nākotnes aprakšanu. Šāda pieeja arī nerada jaunus cīņas līdzgaitniekus, bet atbaida jau esošos. Arī mums būtu laiks mācīties, ka nav jābaidās riskēt, ka arī mūsu cīņa brīvības labā arvien vairāk jākāpina. Arī mums jāapzinās, ka katrā cīņā ir nenovēršami zaudējumi, bet mūsu vienīgā cerība ir saprašana, ka nekas nespēj aizstāt patiesu uzvaru!

Kāds no Baltijas tautu vispatiesākajiem draugiem ASV senātā, kuŗš mūsu jautājumu saista ar ASV cīņu par tiesību un taisnības principu nodrošināšanu un ilgstoša goda pilna miera panākšanu, teicis: „Es ticu brīvības uzvarai un esmu pārliecināts, ka brīvību atgūs arī Lietuva, Latvija un Igaunija. Bet tas, ko mēs sakām un darām šodien, var paātrināt vai palēnināt brīvības procesa attīstību. Tādēļ arī es ticu, ka ASV kongresa pieņemtai

(Nobeigums 8. lpp.)

SKAISTU LIETU TIK DAUDZ, KA GRŪTI IZVĒLĒTIES, KO IEGĀDĀTIES SVĒTKU DĀVANĀM!

Kopaina Kanadas Daugavas Vanagu Ziemsvētku tirdziņā Latviešu namā Toronto. Foto: JAK

ATSAUCIETIES UN ATBALSTIET
DAUGAVAS VANAGU Kanadā ZIEMSVETKU AKCIJU!
Ziedojumi un samaksa par kartītēm nododama DV KV un visām DV nodaļām Kanadā.

LASĪTĀJU VĒSTULES

„PIECI STABI"

Apzinoties iespēju, ka rakstītāja nolūku varētu pārprast, iemesla svarīguma dēļ tomēr uzņemos šo risku. Liekas, ka dažādu iemeslu dēļ mūsu sabiedrības lielākā daļa nepiegriež pietiekamu vērību mākslas dzīves notikumiem, kuŗi risinās ārpus mūsu pašu loka. Tā tas ir arī ar Algirda Landsberga drāmu „Pieci stabi tirgus laukumā", kuŗu pašreiz angļu valodā izrāda Jaunkanadiešu teātris.

Tā ir psīch°loģiski pamatota luga modernā drāmatiskā tvērumā par cilvēku ārējām un iekšējām cīņām kādā okupētā zemē. Šī drāma rada dziļu pārdzīvojumu un saviļņojumu. Kam nepietiek tikai ar laika kavēkļiem, kas mākslā meklē arī katarsi, tiem visiem vērts šo izrādi pārdzīvot.

Jaunkanadiešu teātris šo drāmu Centrālās bibliotēkas teātrī vēl izrādīs līdz 18. decembrim — katru vakaru plkst. 8.30 vakarā. Svētdienā ir arī dienas izrāde plkst. 3 pēcpusdienā.

J. Mežaks, Toronto

★

TAUTIETIS KRIEVU VEIKALĀ...

„Latvija Amerikā" 22. oktobŗa numurā D. V. raksta, kāds mūsu tautietis Čikagā esot iegājis krievu veikalā uzzināt, vai šī laikraksta slejās nesen sniegtās negātīvās ziņas par NTS organizāciju pareizas. Veikalā šis tautietis iepazīstināts ar Maskavā izdotu brošūru par NTS, no kuŗas gūta atziņa, ka negātīvie fakti par NTS esot maldīgi.

Jāaizrāda, ka Kremlis savos ienaidniekos ieskaitījis ne tikai antikomūnistus, bet arī Trocki un trockistus: 1955. gadā Maskavā izdotā enciklopēdijā par trockistiem rakstīts, ka tie bijuši bezidejiska un bezprincipu kaitnieku banda, spiegi un provokātori. Še atcerēsimies, ka Trockis komūnisma varas sākuma gados bija kaŗa lietu komisārs un revolūcinārās kaŗa padomes priekšsēdis, apbalvots ar Ļeņina un sarkanā karoga ordeņiem. Jājautā, vai tādēļ, ka Maskava trockistus un NTS uzskata par saviem ienaidniekiem, tie automātiski kļūst par mūsu „sabiedrotajiem"?

Zīmīgi, ka Čikagas tautietis gājis meklēt NTS apoloģijai materiālus tikai vienā virzienā. Kādēļ viņš nemēģināja iegūt informāciju no ABN vai ieskatīties ASV ārlietu ministrijas izdotajā brošūrā „NTS — The Russian Solidarist Movement, Series 3, Nr. 76"? Informāciju par NTS var sniegt arī tā organizācija prof. Dobrjanska personā, kuŗa sekmēja Apspiesto tautu nedēļas likuma pieņemšanu, pret kuŗu tik neatlaidīgi cīnās NTS. Nav svarīgi, vai NTS ir antikomūnistiska vai fašistiska organizācija, nozīmīgs ir vienīgi fakts, ka tā stāv un krīt par nedalāmo Krievijas imperiju, ko paši skaidri deklarējuši Ņujorkas krievu emigrantu avīzē „Novoje Russkoje Slovo" 1961. gada 1. jūlijā ievietotā rakstā „Pret Krievijas sadalīšanas politiku", kuŗa tulkojums šāds:

„Jūlija otrā pusē ASV jau 3. reizi atzīmēs tā saukto Apspiesto tautu nedēļu, atkal izvilks dienas gaismā „Likumu par apspiestajām tautām, 86—90', kurš, pamatojoties uz ASV kongresa rezolūcijas par apspiestajām tautām, pieņemts 1959. gada 17. jūlijā un proklamē Krievijas sadalīšanu. Mums, krievu antikomūnistiem, ir pilnīgi skaidrs, ka Krievijas sadalīšanas politika izdevīga tikai komūnistu režīmam un novedīs pie katastrofas, kādēļ pret šādu politiku nepārtraukti jācīnās — presē, īpašos memorandos valdībai (prezidentam un kongresam), personīgās sarunās ar amerikāņu politiskajiem darbiniekiem un žurnālistiem. Šai sakarā jāapsveic 16 amerikāņu un krievu profesoru ar Čebotarevu galvgalā iesniegums pret ASV likumu 86—90, kas publicēts šāgada sākumā. Iesniegumā pilnīgi pareizi sacīts, ka šis likums jāatceļ, un tieši atcelšanu (ļaunākā gadījumā — pilnīgu tā neitrālizāciju), bet ne kaut kādus grozījumus, jācenšas panākt krievu emigrācijai. Apsveicot šo 16 profesoru iesniegumu, jāgriežas pie amerikāņu profesoru aprindām ar aicinājumu pievienot savu balsi un to darīt nekavējoties — tagad, kad šis likums atkal pievilks sabiedrības un preses uzmanību. Cīņā pret likumu 86—90 jāaicina visa krievu politiskā emigrācija, visas sabiedriskās un politiskās organizācijas, tāpat visus amerikāņus — antikomūnistus, kuŗi saprot kaitīgo Krievijas sadalīšanas politiku. NTS Ziemeļamerikas nodaļa no savas puses spers attiecīgus soļus. Griežam visu to uzmanību, kas sūtīs vai nodos protestus un memorandus ASV prezidentam, kongresam, atsevišķiem kongresa locekļiem u. c., ka viņiem kā vērtīgs pierādījums noderēs prof. Kurganova grāmata ,Pad. savienības tautas un krievu jautājums'. — NTS Ziemeļamerikas informācijas sektors."

Še lieti der norādīt uz mūsu vēsturnieka K. Stalšāna vēstuli „Laika" šāgada 23. septembŗa numurā; viņš cita vidū raksta: „...ka krievu impērijā vienmēr iedzīvotāju vairākums bijuši nekrievi, kuŗus karātavas un policijas nagaikas skārušas un skaŗ daudzkārt vairāk nekā pašus krievus. Tieši gadsimtus ilgajā carisma žandarmu imperijā krievu tautai iepotēta iedomīgā panslavisma, pasaules mesiānisma un citu tautu iekarošanas ideja, kuŗu paudušī viņu vēsturnieki, pat labākie rakstnieki un dzejnieki..."

Sacītais pierāda, ka NTS pret komūnistu cīnās tikai kaŗlas varas dēļ, lai iesēstos tajā tronī, kuŗā pašreiz sēž Brežņevs ar Kosīginu, lai turpinātu gadsimtus pasākto imperiālismu, saprotams, zem citas izkārtnes.

Turpmāk līdzīgiem rakstiem attiecībā uz NTS vairs neatbildēšu.

K. Cinītis, Montreālā

★

NETICAMS APGALVOJUMS

„Latvija Amerikā" 23. novembŗa numurā ievietots D. Vallenas raksts „Kā es braucu redaktoram roku turēt", kuŗā viņa raksta par tādiem, „kas prasot, lai redakcija sludinātu, ka visi krievu tautības piederīgie iznīcināmi." Lūdzu rakstā autoram paskaidrot, kas, kad un kur tādu prasību pacēlis?

K. D., Konektikutā

★

SARKANĀS LUPATAS AR VIENĀDĀM EMBLĒMĀM

„Latvija Amerikā" 3. septembŗa numurā J. Šķirmants lasītāja vēstulē „Par vēstulēm redakcijai" izteicās, ka viņam neesot iebildumu pret dažādu jautājumu izdebatēšanu, bet daži oponenti pret otra domām esot tik jūtīgi, ka uz tiem vārds „krievs" iedarbojoties kā sarkana lupata uz cīņas vērsi. Lielisks salīdzinājums!

Ar to pateikts, ka jābūt arī sarkanās lupatas plandītājam — matadoram, kuŗa uzdevums ir vērsi satracināt, spīdzināt un beigās nogalināt. Dzimtenē visu okupācijas laiku, arī pašreiz, krievu okupanti nepārtraukti planda sarkano lupatu: spiež latviešus, sevišķi jaunatni, mācīties ne tikai marksismu, bet arī krievu valodu, krievu klasikus, par dažiem bijušajiem ķeizariem, par Suvorovu, māca mīlēt „brāļīgās" krievu tautas kultūru un to bez ierunām pieņemt. Tas neapšaubāmi notiek nolūkā latviešu jaunatni garīgi nogalināt. Kas pretojas, tos ar dažādām metodēm iznīcina fiziski. Še sacītais uzskatāmi pierāda tās pašas lupatas faktu.

Arī Kanadas un ASV politiskajās arēnās jau ilgāku laiku strādā matadori. Piemēram, Montreālas kinoteātrī Verdi rādīja un t. s. kultūras apmaiņas ietvaros izrādīja no Pad. savienības ievestas filmas: A. Čechova „Dāma ar sunīti", Dostojevska „Idiots", M. Šolochova „Klusā Dona" u. c. Pašreiz Pad. savienībā beidz filmēt L. Tolstoja „Kaŗš un miers". Krievu filmu izrādīšanu kinoteātris Verdi uzsāka pag. gada oktobrī kā „krievu filmu festivālu". Šī kinoteātŗa 17. septembŗa reklāmas sludinājumā ievietotā piezīme: „A. Dramatic Picture, skilfully patterned and polished. — N. Y. Post" pierāda, ka šādas filmas izrāda arī ASV. Jā, krievu komūnistu propagandas mašinērijas matadori zina, ko dara!

Laikrakstā „Laiks" šāgada 18. jūnija numurā ievietotajā lasītāja vēstulē „Tauta nav identificējama ar diktātoru" J. Šķirmants turpretim raksta: „Vēl lielāka aplamība ir noraidīt šīs tautas kultūru un tās izcilākos māksliniekus, kā Tolstoju, Dostojevski, Ļermontovu u. c. Noraidot krievu kultūru, mēs padarītu sevi nabagākus." — Ak Kungs, tie paši mākslinieki, tā paša krievu tautas pārākā kultūra, kuŗu propagandē krievu komūnistu propagandas matadori! Vēl Šķirmanta vēstulē lasāms, ka krievu tautas absolūtais vairākums vienmēr esot bijis un arī tagad esot pret saviem apspiedējiem komūnistiem. — Žēl, ka autors nav norādījis, uz kādiem datiem šis apgalvojums bazēts.

Pilsoņu kaŗa laikā pretkomūnistiskie krievu baltgvardi Ukrainā uz namu sienām un afišu stabiem izlīmēja lielus plakātus ar milzīgu un treknu burtu uzrakstiem: „Tuvojas cilvēkēdēji — latviešu strēlnieki un ķīnieši. Viņi krievu sievietēm nogriež krūtis un nogalina bērnus." Plakāta vidū bija veikls skicējums no žurnāla „Ogoņok" uzņēmuma, kuŗā latviešu strēlnieki dodas durkļu cīņā pret vāciešiem; tiem pa labi, vairāk aizmugurē, bija redzami ķīnieši, izskatā gan līdzīgāki mongoļiem. Šī plakāta attēls atrodams kādreizējā Latviešu nacionālās padomes pārstāvja Ukrainā Kristapa Bachmaņa grāmatā „Latvieši Ukrainā".

Šis ir pierādījums tam, kāds liktenis būtu bijis latviešu tautai, ja pie varas toreizējā Krievijā būtu tikuši pretkomūnistiskie baltgvardi. Krievu komūnisti Krievijā valda jau 48 gadus, un viņu necilvēcīgās izdarības mums visiem zināmas.

Un tagad mazliet aplūkosim daudzināto krievu tautas „vairākuma" — krievu demokratu valdības nostāju. Baltijas komitejas protektorātā profesora NN rediģētās Latvijas vēstures 290. lpp. dokumentēts: „Krievijas pagaidu valdība neiegāja pat uz vismazākajām prasībām autonomijas lietās, ko spilgti raksturo slavenais Miļukova izteiciens: Ja jau dod autonomiju latviešiem, tad tāda jādod arī samojediem!" — Tātad, arī gļēvie krievu demokrati gribēja turpināt latviešu tautas verdzināšanu.

Summējumā: visa krievu tauta, neatkarīgi no politiskās pārliecības, vienmēr bijusi, ir un grib būt latviešu tautas verdzinātāja resp. Latvijas okupante.

Katrs var iedomāties, kas būtu noticis ar latviešu tautu, ja tā būtu palikusi krievu demokratu verdzinātājos apkampienos. Bet latviešu tautai bija drošsirdīgi vīri, kuŗi ne tikai proklamēja neatkarīgu un demokratisku Latviju, bet to smagās kaujās arī iztīrīja gan no krievu, gan vācu okupantiem. Par šo vīru varoņdarbiem var lasīt visās Latvijas vēstures grāmatās.

Šķiet, ka savus apgalvojumus esmu pietiekami pamatojis ar 1) redakcijai piesūtītajiem izgriezumiem no laikraksta „The Montreal Star" par krievu komūnistu propagandu (Tādi redakcijā saņemti un rāda kinoteātŗa ievietotos sludinājumus par krievu filmu izrādēm. — Red.), un 2) ar visu šai vēstulē minēto. J. Šķirmanta izteiktajām domām, kuŗas ir bez norādījuma par to, uz kādiem datiem tās pamatotas, piekrīt tikai propagandas vērtība. Žēl, ka konkrētajā gadījumā tā ir tikai sarkanā lupata.

C.Kursis, Montreālā

★

KAS RĪKOJA JĀŅUS ALMĒLIJĀ?

„Latvija Amerikā" 88. numura rakstā „Neatsverams pakalpojums trimdas vēsturei" autors A. P. cita vidū rakstījis: „Bradfordā un Līdsā izrādēs noskatījās arī visi deju kopas Sakta un vīru koŗa Daugava dalībnieki, jo aizvadītajos Jāņos viņiem visiem nācās pašiem būt dalībniekiem filmas tapšanā, dziedot un sniedzot deju priekšnesumus, vēlāk priecājoties kopā ar citiem jāņabērniem LNPL rīkotajās Jāņu svinībās Almēlijā."

Patiesības labā jāpaskaidro, ka minēto Jāņu sarīkojumu izkārtoja Daugavas Vanagu Fonds, kā to darījis katros Jāņos kopš 1954. gada. Latviešu nacionālā padome Lielbritanijā (LNPL) nekad Jāņu sarīkojumus Latviešu mājā Almēlijā nav rīkojusi.

J. Frīšvalds
DVF iekšējās informācijas daļas vadītājs

★

GRIBĒTOS NOSKAIDROT

Aistētiskā ideāla kategorija ietveŗ sevī jūtas, gaumi un novērtējumu. Tā tiecas raksturot un izprast sabiedriskā un mākslinieciskā progresa konkrēto jēgu, cik tas attiecīgajā laikmetā cilvēkam saprotams. Mūsu laikmetā ir daudz un dažādu virzienu mākslas nozarēs. Lasītājam gribētos noskaidrot dažu pašreizējo vismodernāko mākslas virzienu sabiedriskā un mākslinieciskā progresa jēgu; citiem vārdiem — cik šie virzieni atbilst aistētiskā ideāla sintezējošai kategorijai ar tās jūtām, gaumi un novērtējumu. Protams, ideāls nav sasniedzams, bet tam mākslinieki tuvojas, ar to ierindojoties šīs nozares censoņos.

P. Dreimanis, Londonā

LATVIJA
AMERIKĀ

100. N-RS. SESTDIENA, 1966. G. 17. DECEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

KĀRLIS PĒTERSONS — RAIŅA UN ASPAZIJAS PIEMINEKĻA KOMITEJAS EMISĀRS

Pazīstamais ceļotājs Kārlis Pētersons, kas sarakstījis jau divas grāmatas par saviem ceļojumiem, novembŗa beigās devies jaunā ceļojumā uz dienvidu puslodi, apceļojot galvenokārt Austrāliju un Jaunzēlandi un apmeklējot turienes latviešu kolonijas. Viņš, būdams Raiņa un Aspazijas entuziasts, uzņēmies abu dzejnieku pieminekļa komitejas emisāra uzdevumus un pilnvarots informēt tautiešus par šī pieminekļa ideju un komitejas darbību, organizēt vietējas pieminekļa komitejas un izraudzīt to pārstāvjus, kā arī vākt ziedojumus ar RAPK izlaistajiem un komitejas pr-ža prof. Dr. K. R. Dzelzīša un kasieŗa U. Gravas parakstītajiem ziedojumu sarakstiem. Atceļā Kārlis Pētersons apciemos latviešu kolonijas arī dažās Eiropas zemēs un sniegs priekšlasījumus. Viņš apmeklēs arī Kastaņolu pie Lugāno, Šveicē, lai tur meklētu abu lielo rakstnieku pēdas un daudz fotografētu.

Raiņa un Aspazijas pieminekļa komiteja lūdz latviešu organizācijas un tautiešus sniegt Kārlim Pētersonam šo uzdevumu veikšanā iespējamo palīdzību.

K. D.

IZNĀKUŠAS APLOKSNES PIRMĀ LATVIEŠU LAIKRAKSTA ATCEREI AMERIKĀ

Atzīmējot Amerikas latviešu preses 70 gadu atceri, J. Zīberga fonds Bostonā izdevis īpašu aploksni, kuŗu rotā „Amerikas Vēstneša" galvas zīmējums ar Balto namu Vašingtonā, Brīvības statuju Ņujorkā u. c. Šo zīmējumu savā laikā laikrakstam bija devis Filadelfijā dzīvojošais vec-latviešu gleznotājs Georgs Āboliņš. „Amerikas Vēstnesis" kā pirmais latviešu laikraksts Amerikas kontinentā sāka iznākt 1896. gadā Bostonā māc. H. Rebānes un J. Zīberga vadībā. Pēc māc. Rebānes nāves 1911. gadā, laikraksta izdošanu turpināja Jēkabs Zībergs līdz 1920. gadam, sasniedzot ievērojamu laikraksta mūžu latviešu avīžniecībā — 25 gadus. Pēc tam J. Zībergs 11 gadu bija Latvijas goda konsuls Jaunanglijas pavalstīs ar sēdekli Bostonā.

Aploksnes pieprasāmas J. Zīberga fonda kasierim māc. F. Rupertam, iesūtot 1 dol.par 10 aploksnēm: Rev. Fr. Ruperts, 76 Tower St., Jamaica Plain, Mass. 02130, U. S. A. Šī aploksne labi kombinēsies ar latviešu preses bierības izdoto marku „Latvian Press in Exile", kas iznāks nākamā gada sākumā.

JOHANS H. VIGMANS

Viens no miljoniem

3650 DIENU KRIEVIJĀ UN SIBIRIJĀ

Tulkojis Alfrēds Vinčels

(3. turpinājums)

„Vai, varbūt, kā vāciešu spiegs?" noskan atbilde.

Mēmā pārsteigumā raugos runātājā.

„Nākotne parādīs, kas tu esi."

Viņa iesauc sargu, un starp abiem iesākas satraukts strīds. Es tikai nojaušu, ka runa par apiešanos ar mani pēdējo dienu laikā. Pēkšņi viņa atkal pievēršas man un uzkliedz:

„Tu kapitālistu kalps! Tev bija baltmaize un gaļa, — lietas, kuŗas krievu tauta kaŗa laikā nekad nedabū redzēt!"

Iekām spēju vēl kaut vārdu atbildēt, sargs mani satveŗ aiz rokas un saniknots nogādā atpakaļ mazajā ieslodzījuma telpā.

Nākošā dienā sargs mani atkal noved lejā, šoreiz uz ielas, kur pie smagās automašīnas gaida divi virsnieki. Man jānotupstas mašīnas kravas telpas dibenstūrī. Abi virsnieki, stāvot ar muguru pret šofera būdu, mani apsarga. Mēs pabraucam gaŗām vairākiem militārtransportiem, un šādās reizēs man plakaniski jānoguļas uz grīdas. Putekļainā un karstā lielceļa malās guļ dučiem sašautu un izdegušu tanku, vācu un krievu. Kāda tanka priekšā stāv gaŗa rinda kareivju, kas savstarpēji grūstās un stumdās. Mūsu mašīna pietur, abi virsnieki izkāpj.

„Tu palikt te, mēs drīz atpakaļ," viens no abiem nosaka.

Viņi paiet kareivjiem gaŗām. Tad redzu, kā viņi dzeŗ. Viņi smiedamies man pamāj: lai nākot pie tiem. Izdegušajā tankā sēž kāds tirgonis. No lielas mucas viņš nemitīgi piepilda divus mazus aluminija kausus un pret samaksu sniedz gaidītājiem. Mani pavadoņi arī man iedod kausiņu ar brūnu un iesiltu šķidrumu, kuŗu lielās slāpēs kāri izdzeŗu.

„Garšo?" viņi jautā. „Kaŗa laika alus!"

Nedaudz vēlāk mūsu mašīna apstājas pie lielas nometnes vārtiem.

Nometne Nr. 27 Krasnogorskā rada drūmu iespaidu. Aiz dzeloņstiepļu žoga rinda nolaistu koka baraku, starp tām izkāmējuši, noplīsuši stāvi. Man saskrien gandrīz asaras acīs. Vai še beigsies mans tik jauki izdomātais plāns? Cik daudz savādāk gan biju visu iedomājies!

Man jāapstiprina savi personāldokumenti, kuŗus sardzē nolasa no pavadpapīriem. Tad esmu nometnē. Sākas vienmuļīgas dienas. Esmu aizmirsts, kaŗa gūsteknis neskaitāmu citu vidū.

Mēs guļam cieši viens otram līdzās uz cietām un gaŗām lāvām. Kā jaunpienācējs nokļūstu augšējā stāvā, jo apakšējo aizņem neskaitāmie izbadinātie un vecie, kuŗi vairs nespēj augšā uzrāpties. Naktī daudziem no viņiem astoņas līdz desmit reizes vai pat biežāk jāmēro ceļš uz atejām, tādēļ neiedomājami, ka viņi gulētu augšējā lāvā. Un katra reize uzskatāma par laimi, kad, atgriežoties no tā paša gājiena, mani abi kaimiņi miegā nav izstiepušies un manu šauro guļvietu aizņēmuši.

Uzturs ir ārkārtīgi niecīgs: 400 gramu ūdeņainas maizes, karote biezputras un trīsreiz dienā zupa, kuŗā peld zivju galvas. Pašas zivis virtuves personāls regulāri slepeni pārdod. Mums jāaptīra barakas, jāpaveic kādi nometnes darbiņi vai šis un tas jāpadara lazaretei, citādi esam atstāti paši savā ziņā. Ir gan dažas grāmatas, kuŗas var aizņemties lasīšanai, bet tās visas tikai marksistiska satura.

Lielākais nometnes iemītnieku skaits ir virsnieki, viņu vidū daudzi ar augstu dienesta pakāpi. Tātad, es neatrodos kaut kādā parastā nometnē. Šis apstāklis, liekas, arī rada dīvaina saspīlējuma un sākumā nesaprotamas rosības iespaidu, kuŗš man drīz pēc pirmās iedzīvošanās uzmācas.

Jau pēc nedaudzām dienām satiekos ar savu ieslodzījuma kaimiņu Kaļiņinā — Hansu Zeipelu. Viņam, kā liekas, izdevies pārliecināt krievus, ka ir vecs komūnists. Viņi Zeipelu atveduši no Kaļiņinas uz šo nometni, lai viņš savu tautiešu vidū propagandētu komūnismu un nodotu vācu virsnieku savstarpējās sarunas. Tā kā Zeipels zina, kādu iemeslu dēļ esmu pārbēdzis pie krieviem, viņam liekas, ka nav jāslēpj savs uzdevums un nodarbība. Tikai negribīgi klausos viņa runā.

Kad pamazām tomēr noskaidroju, ka arī daudzi vācu virsnieki ir ziņu piegādātāji politiskajai nodaļai, jūtos sašutis par tik lielu pārliecības maiņu un rakstura trūkumu. Bailes, nepietiekama pretestība izspiešanai, gļēvs oportūnisms, bads, arvien lielāks izsalkums, ko visu veikli komisāri savos nodomos ieplānojuši un izmanto, gūstekņu vidū rada briesmīgu aizdomu un neuzticības atmosfairu. Posts vāja rakstura cilvēkos iznīcina ienaidnieka zemē gūstā turēto tautiešu dabisko solidāritāti.

Centienos iegūt arvien jaunus ziņotājus, politiskā nodaļa neatstāj arī mani neievērotu. Dažas nedēļas pēc ierašanās stāvu komisāra priekšā, kas uzmanīgi izklaušina par nodomiem, kuŗi mani mudinājuši mainīt fronti.

„Nu, Vigman, paskatieties laukā pa logu. Ko jūs tur redzat?"

„Gūstekņus."

„Nē! Fašistiskus virsniekus, neliešus, bandītus! Viņi nogalinājuši sievietes un bērnus. Tāpat viņi trakojuši jūsu dzimtenē Holandē. Mūsu ienaidnieki ir arī jūsu ienaidnieki. — Apklausieties nometnē. Ar jums labprāt un bez aizdomām sarunāsies. Ziņojiet mums regulāri, un dzīve jums kļūs paciešama. Mēs tad darīsim visu, lai jūs laika tecējumā nogādātu pāri uz Angliju."

Viņš ļauj man pārdomāt. Ilgi raugos pa logu. Vai līdz šim vācu virsniekus neesmu redzējis līdzīgā skatījumā? Viņi taču uzbrukuši manai dzimtenei un nodarījuši tik daudz netaisnības . . . Tomēr tikko izteiktais necienīgais piedāvājums mani atbaida. Tur laukā taču gaŗām velkas tikai izbadējušies, pārguruši, bezpalīdzīgi un mirstoši cilvēki. Tādi paši gūstekņi kā es. Vecāki, sievas un bērni gaida arī uz viņu atgriešanos. Nē, es saskatu tikai nabaga līdzcilvēkus!

„Komisāra kungs, to es nevaru."

Daudzi pazīstami jēdzieni še ieguvuši apgrieztu jēgu, un man liekas, ka nāksies vēl daudz mācīties. Tā, piemēram, jēdziens fašisms man līdz šim saistījies ar Italiju, bet še uzzinu, ka visus nekomūnistus apzīmē par fašistiem, kas ir ļauns vārds. „Kas nepadodas, tas jāiznīcina," teicis Ļeņins, un padomieši šo teicienu tagad īsteno mazliet pārgrozītā veidā: „Kas nav ar mums, tas ir pret mums." Tā kļūst saprotams, ka pretestības cīnītājs pret nacionālsociālismu ir „fašists", ja viņš nav komūnists, un visi kaŗa gūstekņi ir „fašisti", vismaz tie, kuŗi vakaros nav veikuši savu darbu normu.

(Turpinājums sekos)

Gunars Irbe

2x2 AR NEPA

ŽANIS KARLSONS „2 x 2 = 5", ROM

Kad 1934. gadā naktī uz 15. maiju Latvijā notika valsts apvērsums, šo soli par pareizu neakceptēja arī tās partijas, t.i. Zemnieku savienības vēlētie deputāti, kuŗai piederēja apvērsuma īstenotāji (skat. starp citu Alfrēda Bērziņa „Labie gadi"). Varam tomēr pieņemt, ka vairums Zemnieku savienības biedru un tie, kas par šo partiju bija balsojuši, ar apvērsuma rezultātu vismaz samierinājās.

Tomēr neatbildēts palicis jautājums, kā jutās un ko darīja opozicija? Pie tam arī šai ziņā jārunā ne tikai par opozicijas partiju organizētajiem biedriem, bet arī par tiem, kas par šo partiju programmām un kandidātiem bija balsojuši.

Jautājums ir interesants. Pēdējās, t.i. 4. Saeimas vēlēšanās

Latviešu senatne

JĀŅA AUDRIŅA 4. GLEZNU

Jānis Audriņš savā glezniecībā jau pašā sākumā pievērsies latviešu tautas aizvēsturei, savos darbos attēlojot laiku pirms krusta kaŗiem, ar dainās apdziedāto pasauli. Viņš pats nāk no Sēlijas apgabala, kur pati daba un ļaudis viņu ievirzījuši latviskā novadā, kuŗā viņš ir vienīgais bez sekotājiem. Kā tuvāko viņa gara radinieku viņam varētu minēt Kārli Šaumani, bet pēdējais glezniecībā sniedz etnografisko laiku, tātad — daudz jaunāku. Tā J. Audriņš ir tuvāks mūsu slavenajam Baumanim, kaut viņa krāsas ir dzīvākas un apdare modernāka. Savu uzdevumu mākslinieks veic ar apbrīnojamām archaioloģijas zināšanām, kuŗām pamatā jaunības pieredze pilskalnu izrakumos. Viņa atainotie kaŗavīri, ieroči, tērpi, darba rīki un ķekatnieku maskas nāk no pilskalnos paslēptās tautas pagātnes. Šie darbi jau paši savā zīmējumā kalpo zinātnei — vēsturei, bet klāt nāk vēl gars un izteiksme. Mākslinieks beidzis prof. J. Tilberga figūrālo klasi, tāpēc liels plūs viņa gleznās ir pareizs ķermeņu stāvoklis un kompozicija.

Viņa 4. gleznu izstādē Bostonā, kuŗa notika 3. un 4. decembrī DV namā, 28 darbu vidū bija redzami arī citi temati — puķes, plikņi un fizika Konstantīna Poča portrets. Pēdējais ir visai izteiksmīgs.

Audriņš savās gleznās nāk ar gaismu no ārienes istabā, tādēļ priekšplāns parasti atrodas vai nu krēslā, vai pilnīgā tumsā. Tā ir viņa radīšanas ideja — nākt pie savas tautas ar, ja tā var teikt, latvisko gaismu, nākt pie atsevišķā individa un atnest tam savas zemes aizvēsturi. Šis uzde-

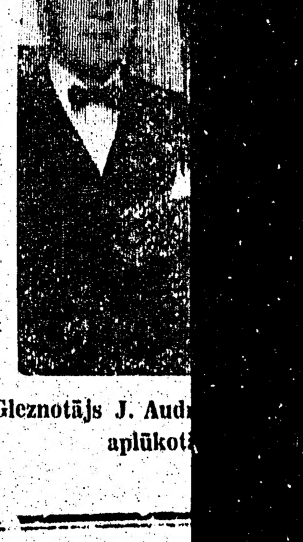

Gleznotājs J. Aud
aplūkot

JĀNIS KLIDZEJS

Koka kāja u

(9. turpinājums)

Ilze runā saraustīti un aizgūtnēm. Zemz skatās viņā pievērtām acīm. Tad viņš nolie pēkšņi, satveŗ nūju un asi un ātri sitieni tagad krist gan pa viņa labo, gan kreiso kāju.

Viņš dīvaini vaibstās un, nūju cilāda kliedz:

„Ko tu zini no sāpēšanas? Sāp? Tu saki sāp? Vai dzirdi, kas te skan? Te ir koks! Kok nekas nevar sāpēt! Reiz es biju cilvēks, tagad koks! Vai nu tu dzirdi, kā skan beigts koks? klausies labi! Nu, ko tu saki — skan tikpat kā sis, vai ne?"

Ilze pārvar nobīli par Zemzema rīkošanos sevi un ar pēkšņu lēcienu ir klāt un izrauj nūju viņa rokām, bet viņas balsī vēl dreb izbailes:

„Nekad tu sevi vairs tā nemocīsi! Nekad! tu dzirdi — nekad! Tas ir grēks, ko tu dari. Va domā, ka ar sevi var darīt, ko grib?"

Zemzems viņā skatās iztrūcies. Nē, tas v nav bērns, kas te stāv viņa priekšā. Vēl vairāk ir pārsteigts, pamanījis meitenes acu skatienu. ņam liekas, ka neviens un nekad viņā vēl neb tādām acīm skatījies. Šīs jaunās acis reizē baiļojas, lūdzas, sauc. — Vai tas varētu būt, k meitene, pusaudze, skolniece — ?

Zemzema domas ir ļoti saraustītas, tikpat visas viņa šī brīža noskaņas un jūtoņas, kas visu šo vakaru ir saukušas: Uz leju, uz leju! kur citi biedri aizgājuši!

Gunars Irbe

2x2 AR NEPAREIZU IZNĀKUMU

ŽANIS KARLSONS „2x2 = 5", ROMĀNS, APGĀDS ZIEMEĻBLĀZMA ZVIEDRIJĀ, 1966. GADĀ

Kad 1934. gadā naktī uz 15. maiju Latvijā notika valsts apvērsums, šo soli par pareizu neakceptēja arī tās partijas, t.i. Zemnieku savienības vēlētie deputāti, kurai piederēja apvērsuma īstenotāji (skat. starp citu Alfrēda Bērziņa „Labie gadi"). Varam tomēr pieņemt, ka vairums Zemnieku savienības biedru un tie, kas par šo partiju bija balsojuši, ar apvērsuma rezultātu vismaz samierinājās.

Tomēr neatbildēts palicis jautājums, kā jutās un ko darīja opozicija? Pie tam arī šai ziņā jārunā ne tikai par opozicijas partiju organizētajiem biedriem, bet arī par tiem, kas par šo partiju programmām un kandidātiem bija balsojuši.

Jautājums ir interesants. Pēdējās, t.i. 4. Saeimas vēlēšanās 1931. gadā par Zemnieku savienību bija nodotas 118.443 balsis no 974.822 balsu kopskaita. Opozicijā, tātad, atradās ne tikai 186.000 par sociāldēmokratu kandidātiem balsojušie, bet arī Dēmokratiskā centra 60.397 balsotāji un vairāku citu grupu simpatizētāji (nemaz nerunājot par maskēto komūnistisko partiju atbalstītājiem).

Kaut ko šie cilvēki juta un domāja. Bet par to ziņu nav daudz. Daļa opozicijas partiju aktīvāko politiķu likteņu, domu un „metamorfožu" pēdējā laikā atklājusies ar memuāru literatūras starpniecību. Turpretī par šo jautājumu cietusi turpat vai pilnīgi klusu latviešu daiļliterātūra — un faktiski ar to atstājusi iniciātīvu tagadējo komūnistisko autoru rokās, kuŗi tad nu atveido „patiesību" tā, kā tā atbilst padomju vēstures doktrīnām. Ar to vien, ka zinām, ka šī komūnistiski doktrinārā „patiesība" ir partejiska un tendencioza, nepietiek.

Drosmīgu mēģinājumu šo „robu" latviešu daiļprozā aizpildīt veicis viens no 1966. gada debitantiem trimdas daiļliterātūrā — 69 gadus vecais ārsts Žanis Karlsons, laizdams klajā 503 lappušu biezu romānu, kuŗa temats ir „neoficiālā Rīga" 1939. gada rudenī un 1940. gada pavasarī. Laika posms, par kuŗu autors raksta, ir pilns drāmatisma un spraiguma: Latvija parakstījusi ar Pad. savienību t.s. bāžu līgumu, vācu kaŗaspēks laužas uz priekšu visās frontēs, somi izcīna savu ziemas kaŗu un Latvijā nometinātas padomju kaŗaspēka vienības. Otra pasaules kaŗa viesuļvētras pirmo virpuļu vidū neitrālā Latvija — pilna minējumu, domu un nojautu, kam pāri kā rēgs ceļas arvien reālāk saskatāmais: mēs nezinām, ko nesīs nākamā diena vai pat stunda. Oficiālā publiskā komūnikācija skan gaišās toņkārtās, bet tas nepalīdz — aiz fasādes murd nemiers, nedrošība, nevarīgas vēlmes kaut ko darīt, lai atvairītu draudošo, kuŗa izskatu neviens nezina, bet jūt, ka briesmu mirklis tuvojas. Kas par lielisku vielu lielam, plaši izvērstam daiļprozas darbam!

Par Žaņa Karlsona debijas romānu tūdaļ jāsaka, ka šis aprakstītā laika posma drāmatisms tajā izmantots tikai daļēji. Var minēt, ka spēju atraisīties un nonākt līdz „patiesības brīdim", kuŗā vispirms ieskata cilvēcisko sava laika fonā, kavējusi autora pārāk pasvītrotā slieksme polemizēt ar autoritārā režīma piekritējiem. Karlsona literārais darbs pieskaitāms polemiskās daiļliterātūras žanram, turklāt tādas literārās polemikas, kuŗā mākslinieciskais nevalda pār ideoloģisko, bet gan otrādi. Lai pretendētu uz daiļliterāru sniegumu, literārie kritēriji tomēr jāievēro kā primārā mēraukla. Vai arī jāraksta grāmata, kas nepretendē uz romāna nosaukumu.

Pasaules literātūrā netrūkst polemiskā žanra romānu. Politiskajā plāksnē viens no pēdējo gadu iespaidīgākajiem ir somu rakstnieka Veines Linnas (Väinö Linna) triloģija „Zem polārās zvaigznes", kuŗai zināma radniecība arī ar to, ko Žanis Karl-

(Nobeigums 6. lpp.)

Latviešu senatnes izgaismotājs

JĀŅA AUDRIŅA 4. GLEZNU IZSTĀDE BOSTONĀ

Jānis Audriņš savā glezniecībā jau pašā sākumā pievērsies latviešu tautas aizvēsturei, savos darbos attēlojot laiku pirms krusta kaŗiem, ar dainās apdziedāto pasauli. Viņš pats nāk no Sēlijas apgabala, kur pati daba un ļaudis viņu ievirzījuši latviskā novadā, kuŗā viņš ir vienīgais bez sekotājiem. Kā tuvāko viņa gara radinieku viņam varētu minēt Kārli Šaumani, bet pēdējais glezniecībā sniedz etnografisko laiku, tātad — daudz jaunāku. Tā J. Audriņš ir tuvāks mūsu slavenajam Baumanim, kaut viņa krāsas ir dzīvākas un apdare modernāka. Savu uzdevumu mākslinieks veic ar apbrīnojamām archaioloģijas zināšanām, kuŗām pamatā jaunības pieredze pilskalnu izrakumos. Viņa atainotie kaŗavīri, ieroči, tērpi, darba rīki un ķekatnieku maskas nāk no pilskalnos paslēptās tautas pagātnes. Šie darbi jau paši savā zīmējumā kalpo zinātnei — vēsturei, bet klāt nāk vēl gars un izteiksme. Mākslinieks beidzis prof. J. Tilberga figūrālo klasi, tāpēc liels plūs viņa gleznās ir pareizs ķermeņu stāvoklis un kompozicija.

Viņa 4. gleznu izstādē Bostonā, kuŗa notika 3. un 4. decembrī DV namā, 28 darbu vidū bija redzami arī citi temati — puķes, plikņi un fiziķa Konstantina Počа portrets. Pēdējais ir visai izteiksmīgs.

Audriņš savās gleznās nāk ar gaismu no ārienes istabā, tādēļ priekšplāns parasti atrodas vai nu krēslā, vai pilnīgā tumsā. Tā ir viņa radīšanas ideja — nākt pie savas tautas ar, ja tā var teikt, latvisko gaismu, nākt pie atsevišķā individa un atnest tam savas zemes aizvēsturi. Šis uzdevums ir grūts, jo to ierobežo daudzi priekšnoteikumi, sevišķi pamatīgas laikmeta studijas, kādēļ fantazijas spārni ir apcirpti. Ja mākslinieks spētu ar plašāku fantaziju un vijīgumu izlauzties no šiem senvēstures ierobežotajiem avotiem, viņa gleznas iegūtu daudz spēka un dzīvības, tās jaunos cilvēkus vairāk spētu iejūsmināt par mūsu tautas 5000 gadu veco vēsturi pie Baltijas jūras.

Par labākajiem gribētos minēt darbus: „Teika", „Ķekatnieki", „Es kaŗāi aiziedams", „Kareivju deja", un „Suitu deja", kuŗi ieteicami mūsu sabiedrisku īpašumu vēl tukšajām sienām.

Īpatas ir Audriņa klusās dabas, kuŗās viņš izmanto kokles, cimdu pāŗus, podus, uz tiem liejot zeltītu gaismu.

Mākslinieku izstādē sveica vietējās DV apvienības pr-ks V. Rudzroga, kas jaunībā bijis Audriņa skolnieks, bet plašāku apceri par izstādes autoru sniedza gleznotājs Jānis Cīrulis, uzsverot, ka Audriņa darbi ir mūsu pagātnes apgaroti, kādus, diemžēl, maz redzam pašreizējās izstādēs. Maz redzam arī savas nesenās pagātnes attēlojumus mākslā, piemēram — dzīvi Vācijas DP nometnēs, tālāk izceļošanu uz citām zemēm, jaunas mājvietas meklētājus okeana šķērsošanas laikā u. t. t. „Kāpēc tas tā?" jautāja runātājs. „Uz šo jautājumu lai atbild paši mākslinieki, bet — šo atbildi viņi vēl parādā." Beigu vārdā viņš atzina, ka mums nevajadzētu izstādes novērtēt pēc pārdoto darbu skaita, bet pēc gara, kuŗu darbi izteic, ko tie runā uz sabiedrību.

Osvalds Akmentiņš

Gleznotājs J. Audriņš (pa labi) ar gleznotāju J. Cīruli pie daudz aplūkotās gleznas „Teika" Bostonas izstādē.
Foto: O. Akmentiņš

„JAUNĀS GAITAS" PAZIŅOJUMS

„Jaunās Gaitas" redakcija lūdz māksliniekus un karikatūristus turpmāk savus darbus resp. to attēlus, kas paredzēti publicēšanai žurnālā, sūtīt tieši mākslinieciskajam redaktoram Ilmāram Rumpēteram: 9 Hillside Ave., Glen Ridge, N.J. 07028, U.S.A. ‚Jaunās Gaitas" saimniecības daļas vadību, sākot ar 1. decembri, uzņēmies Vilnis Bija. Saimniecības daļas adrese: Box 20, Postal Station „B", Hamilton, Ont., Canada.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Sporta Apskats" Nr. 195 (345), mēnešraksts latviešu sportistiem svešumā, septembŗa / oktobŗa burtnīca, Latviešu sporta pārvaldes brīvajā pasaulē izdevums, 16 lpp.

Ed. Keišs „Globāla būšana", albums ar 150 karikatūrām un šaržiem, Tālivalža Ķikaukas priekšvārds, autora izdevums, 120 lpp.

Imants Sakss

Dainas koŗa koncerts Toronto

Dainas koris Jāņa Pālena vadībā šoreiz sniedza divdaļīgi iekārtotu koncerta programmu. Pirmajā daļā bija Valdemāra Ozoliņa oriģināldziesmas, otrā Jēkaba Graubiņa tautas dziesmu apdares. Šāda programma ļauj dziļāk ieskatīties katra komponista skaņdarbos, pie tam šoreiz tā bija ļoti piemērota šāgada jubilāram — komponistam Valdemāram Ozoliņam viņa 70 mūža gados. Koncertu sākot, pēc diriģenta J. Pālena uzrunas, koris un klausītāji silti sumināja klātesošo komponistu. Nenoliedzami, Valdemārs Ozoliņš daudz darījis latviešu koŗa dziesmas labā un turpina šo darbu pilnā sparā arī šodien. Viņš vienmēr bijis atsaucīgs visdažādāko koŗu vajadzībām, gan garīgo dziesmu klāstā, gan arī latviešu nacionālo svētku un norišu gadījumos. Tikpat darbīgu un uzņēmīgu viņu pazinām arī Latvijā, it sevišķi jaunatnes mūzikālās audzināšanas darbā, jo likās, ka ārējo slavu un godu viņš bez apdomāšanās apmainīja pret necilāku skolotāja darbu, mācot jaunatnei latviešu dziesmu skaistumu. Te komponista pieredze ļoti bagāta, bet tikai retu reizi viņš par to rakstījis latviešu presē. Jāvēlas, lai šie raksti neapsiktu, jo bērnu ievadīšana tautas dizesmu pasaulē šodien ir diezgan aktuāls temats. Tāpat V. Ozoliņa oriģināldziesmas savā laikā pāršalca visu Latviju. Pilsētu un lauku koŗu repertuārā neatņemamas kļuva „Bērnu dienu spirgtums", „Dzērves un ērglis" stāstošais drāmatiskums, „Latvija daiļā" cildenais himniskums un „Krēslā" liegais, vārdos nepasakāmais, tikai mīlētājiem gandrīz nojaušamais romantisms. Arī klausītāji šīs skaņas pazina un ļoti bieži iemīlēja.

Šīs minētās četras dziesmas atrada savu pelnīto vietu arī Dainas koŗa koncerta programmas pirmajā daļā. Visumā apmierināja „Dzērves un ērglis", ko Dainas koris jau dziedāja daudzas reizes. Himniskuma un markantākas melodiskās līnijas pietrūka „Latvija daiļā", kamēr „Krēslā" tik ļoti svarīgās zemo basu balsis nebija sadzirdamas. Arī augsto soprānu balsu sudrabs mazliet apsūbējis. Toties mūzikāli spožāk atmirdzēja „Vakara zvaigzne" (Jaunsudrabiņš), kuŗu pats komponists pieskaita pie savām labākajām dziesmām. Tās pirmais iespiedums radies 1947. gadā Vācijā „32 dziesmās", kuŗas Kultūras fonda uzdevumā rediģēja prof. J. Vītols un A. Jērums. Interesants te solo soprānu staccato dziedājums dziesmas vidusdaļā. Jādomā, ka autoru apmierināja arī viņa pirmatskaņojums un veltījums Dainas korim „Teiksmainā Latgale" (J. Elsbergs), kas likās interesants arī formas veidojumā.

Kā jau bieži mūsu koŗos novērots, dziedātāji un diriģents visīstāk atplaukst latviešu tautas dziesmās. Arī šoreiz Dainas koris savu labāko priekšnesumu sasniedza Jēkaba Graubiņa tautas dziesmu daļā. Pievilcīgu tulkojumu saklausījām 1960. g. komponētajā „Tīru rudzu upe tek"; jāuzteic arī „Tautu meita, zeltenīte". Visai brīvi un ritmiski droši atskanēja „Trīcēj kalni" un „Laimiņai pavaicāju" beigu daļa. Ne tik laimīgi veicās „Kur tu jāsi, ciema puisi" dažu balsu indispozicijas dēļ, un „Līgo laiva uz ūdeņa" bija noteikti dziedama drošāk, spēcīgāk, pat vieglprātīgāk. Katrs taču kādreiz būs dziedājis arī „uz ūdeņa" un ne „pie galda" vien. „Silmala trīcēja dancojot" pabeidza otro un pēdējo koncerta daļu. Izsaucienu un ilustrāciju ziņā šis tautas dziesmas izveidojums robežojas ar pārspīlējumu, no kuŗa ceļš vairs neved uz priekšu. Še prof. J. Vītolam bija pareizs vārds pareizā vietā. Koris te tomēr parādīja atzīstamu iestudējumu un dziedāšanas prieku.

Piedevām dzirdējām Jēk. Graubiņa „Kas tie tādi, kas dziedāja" (piedevu dziesma?), J. Cīruļa „Lielie vēji" un E. Freimanes „Aiz kalniņa dūmi kūp". Koncerta telpas gandrīz nespēja uzņemt plašo un ļoti atsaucīgo klausītāju saimi. Tas norāda, ka Toronto latvieši mīl klausīties latviešu dziesmu. Cerēsim, ka kaut vai desmitā daļa no viņiem nākotnē piedalīsies arī aktīvā koŗu darbā resp. kļūs koŗu dziedātāji.

Pēteris Aigars

VĒLĀ PASTAIGA

Vakars ir vējains ar lietu,
Lāses kā adatas duŗas . . .
Teic, kā man atrast to vietu,
Pavards kur priecīgi kuŗas?

Lapas skrien viesuļa plēstas,
Sajaucas maskas un sejas;
Laternas visas jau dzēstas,
Tumsā zūd pilsētas ejas.

Dainas koris ar diriģentu Jāni Pālenu 16. gadskārtējā koncertā Toronto.
Foto: JAK

JĀNIS KLIDZEJS

Koka kāja un koka galvas

STĀSTS

(9. turpinājums)

Ilze runā saraustīti un aizgūtnēm. Zemzems skatās viņā pievērtām acīm. Tad viņš noliecas pēkšņi, satveŗ nūju un asi un ātri sitieni tagad sāk krist gan pa viņa labo, gan kreiso kāju.

Viņš dīvaini vaibstās un, nūju cilādams, kliedz:

„Ko tu zini no sāpēšanas? Sāp? Tu saki — sāp? Vai dzirdi, kas te skan? Te ir koks! Kokam nekas nevar sāpēt! Reiz es biju cilvēks, tagad — koks! Vai nu tu dzirdi, kā skan beigts koks? Paklausies labi! Nu, ko tu saki — skan tikpat kā valsis, vai ne?"

Ilze pārvar nobīli par Zemzema rīkošanos ar sevi un ar pēkšņu lēcienu ir klāt un izrauj nūju no viņa rokām, bet viņas balsī vēl dreb izbailes:

„Nekad tu sevi vairs tā nemocīsi! Nekad! Vai tu dzirdi — nekad! Tas ir grēks, ko tu dari. Vai tu domā, ka ar sevi var darīt, ko grib?"

Zemzems viņā skatās iztrūcies. Nē, tas vairs nav bērns, kas te stāv viņa priekšā. Vēl vairāk viņš ir pārsteigts, pamanījis meitenes acu skatienu. Viņam liekas, ka neviens un nekad viņā vēl nebūtu tādām acīm skatījies. Šīs jaunās acis reizē mīl, baiļojas, lūdzas, sauc. — Vai tas varētu būt, ka šī meitene, pusaudze, skolniece — ?

Zemzema domas ir ļoti saraustītas, tikpat kā visas viņa šī brīža noskaņas un jūtoņas, kas viņu visu šo vakaru ir saukušas: Uz leju, uz leju! Tur, kur citi biedri aizgājuši!

Ilze, acis nenovērsusi, skatās uz Zemzema ceļgaliem, kur pamanījusi guļam ieroci. Pēkšņi noliekdamās, viņa grib to satvert, bet Zemzems pasteidzas uzlikt tam virsū savu plaukstu.

„Neaiztiec," viņš saka. „Sals pirksti."

„Kāpēc tas tev?" Ilze vaicā, kā pielabinādamās, un arvien skatās uz Zemzema roku, kas guļ uz ieroča.

„Revolveris," viņš saka. „Lāga rīks. Man ir daudzreiz īstajā brīdī palīdzējis. Tev nav jāredz un jādomā par to."

Viņš ieliek ieroci kabatā.

Kā atbrīvota, Ilze sakustas, un viņas acis pasmaida.

„Sēsties te blakus," Zemzems pamāj. „Redzu, ka ar tevi var parunāties arī prātīgi. Tie kaŗa bērni, laikam, ir ātrāk auguši."

Ilze apsēžas Zemzemam blakus uz vēsā akmens un saka:

„Ņem ārā roku no kabatas."

„Kāpēc?"

„Man bailes . . . Es zinu, ko tu gribēji darīt. Es zinu, kāpēc tu to gribēji darīt."

Daudzi mirkļi aiziet pa klusumu. Zemzems ilgi skatās meitenes pierē.

„Labi! Ja tu to zini, tad ar tevi var pārrunāt. Tad pasaki man, kuŗā no šiem gadījumiem es būtu labāko darbu veicis: vai tad, kad es nošāvu veselus, spēcīgus cilvēkus, tikpat jaunus kā es, kas gribēja dzīvot, un viņus gaidīja, bet nesagaidīja mājās, vai arī, kad es pats palīdzētu pasaulei tikt vaļā no sevis paša, kas ir kroplis, nevienam nevajadzīgs, nederīgs, garlaicīgs, ubags, kuŗam reizēm saka labus vārdus aiz žēlastības? Saki pavisam bez bailēm, droši un mierīgi, ja tu domā, ka esi mans draugs."

Tā nav Alekša balss, kuŗu kādreiz Ilze pazinusi. Tā ir pavisam cita. Nē, tā nav arī Tāla Zemzema balss, kuŗu Ilze dzirdējusi no „Nāves brālēniem." Tā ir tāla, zem kādas citas pasaules nogrimusi.

Zemzems sēž noliektu galvu un atkal skatās ielejas miglā. Klusi elpodama un steidzīgiem skatieniem Ilze vēro viņa galvu. Mēness gaisma slīd pa viņa gaišajiem matiem, un Ilzei šinī brīdī jādomā: Vai tādā Dieva naktī var būt arī nāve? Bet viņa domas turpat vien iet, kur gājušas. Ko varētu un vajadzētu darīt, lai viņš sāktu domāt par dzīvi? Vai velta visa viņas cerība — ieiet visai Zemzemā un vērst viņa drūmumu priekā?

Ilze šai brīdī būtu gatava atdot visu, bet viņa nezina, kas tas būtu, kas viņam vajadzīgs. Ak Dievs, viņa domās lūdz: palīdzi, dod man mājienu, dod īsto vārdu, ko teikt un ko man darīt!

Viņai liekas, ka viņas galvā ir tikai tukšums un klusums. Kaut te bijis vēl kāds cilvēks, kam varētu pavaicāt, ko darīt. Viņai jau gribas kliegt, saukt palīgā.

Tad kā zvaigzne viņas domās iekrīt „Nāves brālēnos" lasītais: „Daudzi no šiem mirējiem būtu paturēti dzīvei, ja kāda mīlestības mute viņus būtu noskūpstījusi, kamēr vēl tie redzēja, pazina un ilgojās. Bet viss bija tālu. Tuvumā bija tikai nāve."

Ilze pietrūkstas, un viņas seja staro. Viņa vēl nekad pati nav to darījusi, bet šinī brīdī viņai nav ne baiļu, ne kauna to darīt. Viņai liekas, ka zina, kā ar savu prieku ieiet Zemzema drūmumā.

Viņa saņem savās rokās Zemzema noliekto galvu, atliec to taisni, apskauj viņa plecus un glauž vaigu pie viņa pieres. Visa viņa ir savā jaunajā sapnī, un viņa runā ātri, un tas, ko tā saka, ir visa viņas patiesība:

Es būšu tava līgava, ja tu mani varēsi gaidīt. Es augšu katru dienu, un četri gadi paies ātri! Nē, pagaidi, nerunā. Man nav baiļu tavas koka kājas dēļ, man nav baiļu ne no kā!"

Zemzems tur abas rokas uz meitenes pleciem un skatās viņā, it kā mozdamies un it kā vēl visu neaptvēris, kas noticis un notiek. Svītrām savilktie sejas vaibsti sāk atbrīvoties, un sausajās acīs kāpj dzīvs valgums, un viņš domā: Ar mani tā nav runājis neviens, neviens jau divus gaŗus gadus, kā šī mazā runā šovakar. Arī Alda ne. Viņa runāja tikai tad, kad biju smieklu pilns, bet kad es klusēju, viņa sapīka un skatījās grīdā vai pa logu ārā. Jā, viens un otrs, daudzi ir pieminējuši un paslavējuši manus bijušos gadus un darbus, arī tās papīra lapas, kuŗas esmu aprakstījis. Visiem viņiem patikusi tikai tā daļa no manis, kuŗa jau pārvērtusies atmiņās un sausos pelnos. Un es pats? Tas dzīvais gabals, kas vēl man palicis no cilvēka, kādi ir un grib būt visi, tas nebija vajadzīgs nevienam. Bija neērti, tā kā bailes no tā koka, kurš man jānes. Bet te — šis mazais Ilžuks saka, ka viņai nav baiļu. Tomēr — vai viņa vispār vēl zina, ko saka?

„Kur tu ņēmi visus šos vārdus, kuŗus nupat sarunāji?" viņš strauji prasa.

„No sevis un tevis. Jau sen, jau ilgi."

„Kā tu saki — jau sen, jau ilgi?"

„Jā. Tad tu biji ģimnazists, un kad biji mājās, nāci pie Aldas ciemos. Toreiz man bija tikai kādi desmit gadi, bet man bija žēl, ka neesmu Alda. Tad vēlāk, kad Alda no frontes saņēma tavas vēstules, es tās zagu no viņas kumodes un lasīju, brīžiem iedomājos, ka tās rakstītas nevis Aldai, bet man.

(Nobeigums nāk. numurā).

Smaidi, asaras un „oskari"

AIZVADĪTĀS PIRMĀS ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA DIENAS TORONTO ATCEROTIES

Atskatā pakavējoties pie aizvadītajām teātra dienām, domāju, ka būtu vietā vēlreiz atkārtot teātra dienu atklājēja — LNAK valdes priekšsēža J. Niedras vārdus, ka latviešu teātrim svešuma gaitās piekrīt liela un svarīga nozīme mūsu kultūras un valodas saglabāšanā. Ja Latvijas brīvvalsts laikā latviešu teātris piedzīvoja savus skaistākos ziedu laikus, tad tagad, kad latvieši izkaisīti visās pasaules malās, mūsu teātra uzdevums ir tikpat nozīmīgs. Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondam apbalvojot un atceroties zinātnes un mākslas darbiniekus, tāda pati atzinība būtu jāveltī arī latviešu teātrim.

Teātra izrādēs redzam dažāda vecuma apmeklētājus, bet laba tiesa no tiem ir vecākās paaudzes pārstāvji, kas teātrim dod priekšroku, salīdzinot ar pārējiem sarīkojumiem, jo tieši teātra izrādes jau dzimtenē bija tās, kuras visvairāk valdzināja un sildīja viņu sirdis. Tā vēl šodien Toronto mīt labs pulciņš tautiešu, kas nepalaiž garām nevienu teātra izrādi, un aizvadītās teātra dienas viņiem bija kaut kas līdzīgs maziem dziesmu svētkiem.

Jaundibinātajai Latviešu teātru apvienībai Ziemeļamerikā pašreiz jau pievienojušās 10 teātra kopas, bet aizvadīto pirmo teātra dienu sacensībā par Adolfa Alunāna balvu piedalījās tikai trīs. Kas būtu noticis, ja dalībnieku būtu divreiz vairāk? Kā teātru apvienība paskaidro, tad būtu jārīko iepriekšēja papildsacensība, jo beigu sacensībā praktiski nav iespējams pielaist vairāk par trim vai četrām izrādēm, no kuŗām izraudzīt ceļojoša latviešu „Oskara" ieguvēju.

Tagad pirmās šī kontinenta teātra dienas pieder pagātnei. Izdzisušas spuldzes un prožektori, kas pavadīja aktieŗu soļus skatuvē, izskanējuši ilgie aplausi tēlotājiem un darba darītājiem. Skatītāju rindās nobirušas asaras, gan sejās atplaukuši arī smaidi, vērojot lugu norisi skatuvē, jo šoreiz repertuārā bija kā drāma, tā komēdija. Tā, pavisam nemanot, sācies liels un jauns pagrieziens mūsu teātŗu dzīvē. Doma, kuŗu daudzi uzskatīja par nereālu, pulcināt vienā pilsētā latviešu teātra vienības no visas Ziemeļamerikas, lai tās sacenstos un izcīnītu Adolfa Alunāna balvu labākajam ansamblim, tagad tomēr piedzīvojusi īstenojumu. Ir likti pamati kādai lielai idejai, jaunam pasākumam, kurš nākotnē var izvēršties par liela stila sarīkojumu.

Kādas problēmas būs jāpārvar un priekšdarbi jāpaveic 1968. gada teātra dienu rīkotājiem Čikagā, to šobrīd grūti pateikt, jo viss atkarāsies no dalībnieku skaita, taču droši var teikt, ka tas būs vismaz divreiz lielāks nekā nule aizvadītajās teātra dienās. Jācer, ka piedalīsies arī tādas pazīstamas teātra vienības, kā A. Tīpāna un O. Uršteina vadītie ansambļi, kaut arī viņu tūkstošiem nobrauktās jūdzes, ziedotais laiks un izrāžu serijas latviešu centros pamatotas uz citas, profesionālas bazes. Domāju, ka rīkotājiem būtu pa spēkam atrisināt arī šādus jautājumus, izkārtojot teātra dienas tā, lai skatītāji redzētu arī šīs mūsu pašreiz spēcīgākās teātra vienības Ziemeļamerikā. Reizē ar to celtos sacensību kvalitāte, pieaugtu interese un būtu piekļūts tuvāk saskaņotam vienotam latviešu teātŗu darbam svešumā. Ļoti svarīga lieta būtu, ja šādos teātra svētkos ierastos pēc iespējas vairāk latviešu jaunatnes. Rīkotājiem tādēļ vajadzētu aicināt jaunatnes apvienības teātra dienu laikā rīkot kādu salidojumu vai kongresu, lai jaunieši tā norisē varētu noskatīties arī teātŗu izrādes.

Tomēr atgriezīsimies pie tā, ko redzējām un dzirdējām 25. un 26. novembrī Toronto, kad teātra dienu programma un laika sadalījums bija tā noslogots, ka pēdējā — paredzētā sēde pēc balvas pasniegšanas varēja sākties tikai pēc pusnakts un beidzās plkst. 4 svētdienas rītā. Kad viss aiz muguras, varam mierīgi atskatīties atpakaļ un pārdomāt, kas izdevās labi un ko nākošo teātra dienu programmā derētu papildināt vai labot. Vispirms būtu ievērojams ļoti stingrs laika iedalījums visās atklāšanās, sanāksmēs un referātos, cieši pieturoties pie programmas. Tāpat kā izrāžu sākuma laiks, jau krietni iepriekš būtu izziņojami visi referāti, sanāksmes un diskusijas, kas skaŗ teātra dzīves jautājumus. Jāpiezīmē, ka aizvadītajās teātra dienās bija ļoti nozīmīgi un interesanti referāti un pārrunas, kuŗas, varbūt, arī teātra cienītājiem bija tikpat svarīgas kā pašas izrādes, bet daudzi palaida šo izdevību neizmantotu. Šajās sanāksmēs varēja galvenokārt redzēt tikai teātra vienību dalībniekus vai viesus, kas atbraukuši līdz.

Izrāžu novērtēšanas komisijas sastāvā bija tādi ievērojami spēki, kā kādreizējā Rīgas Dailes teātra aktrise Alma Mača, Rīgas Nacionālā teātra aktieris un režisors Osvalds Uršteins un bijušais Dailes teātra direktors Pēteris Ozols. Viņu uzdevums bija novērtēt sniegumu un izraudzīt labāko teātra vienību, kuŗai piešķirt tēlnieka A. Kopmaņa gatavoto ceļojošo Adolfa Alunāna piemiņas balvu. Domāju, ka nevienam nebūs iebildumu par viņu lēmumu. DV teātris Kanadā ar „Raudupietes" izrādi sevi apliecināja par saliedētāko vienību, galveno lomu tēlotājiem sniedzot labi pārdomātu un izjustu spēli. Režisora Dzintara Pūpēža darbs parādīja stingri ieturētu skatuves disciplīnu, un izrāde noritēja gludi no sākuma līdz beigām — jau pavisam tuvu profesionālu tēlotāju līmenim.

(Nobeigums nāk. numurā)

ALMA MAČA TELEVIZIJĀ

Otrdien, 20. decembrī, plkst. 9 vakarā seriju raidījumā Kventins Dorgens (Quentin Durgens), kuŗu raida 3., 6., 10. un 12. raidāmcelā, aktrise Alma Mača tēlos vienu no galvenajām lomām. Alma Mača Kanadas televīzijā darbojas jau vairākus gadus, uzstājoties arī populārajā „Tugboat Anny" raidījumu serijā.

Pirmo Ziemeļamerikas latviešu teātra dienu nobeiguma draudzības vakarā (augšējā uzņēmumā pa kreisi) bijušais Dailes teātra direktors P. Ozols un aktrise A. Mača mēģina noskaidrot, ko jūt latviešu cīnītāja un aktieŗa A. Ābeles (vidū) sirds pēc DV centrālās valdes apbalvojuma — atzinības raksta saņemšanas. Ābele piedalījās ne vien godalgotās „Raudupietes" izrādē, bet spēlējis teātri arī aiz dzeloņstieplēm gūstekņu nometnē Cēdelgemā. — Augšējā uzņēmumā pa labi: Jaunākais teātra dienu tēlotājs (Matīsiņš „Raudupietē") Viktors Skujiņš savas gaitas uz skatuves dēļiem sāka ļoti sekmīgi, ievērojamā mērā palīdzot DV teātrim Kanadā izcīnīt Adolfa Alunāna ceļojošo balvu, par ko saņēma īpašu velti. — Teātra dienas bija arī patiesa „paraugstunda" grimēšanā un skatuves tēlu izveidošanā, to parāda apakšējie uzņēmumi (no kreisās) Milvoku DV ansambļa grima meistara R. Roļļa veidotie cilvēks no bada zemes (V. Zālītis) un Sakārnītis (E. Leimanis), kā arī Čikagas latviešu biedrības ansambļa naudas rausējs Budris (L. Lapiņš), kuŗa parūka gan pārāk stipri atdalījās un bija atšķirama pat patālās skatītāju rindās.

Foto: J. Ligers

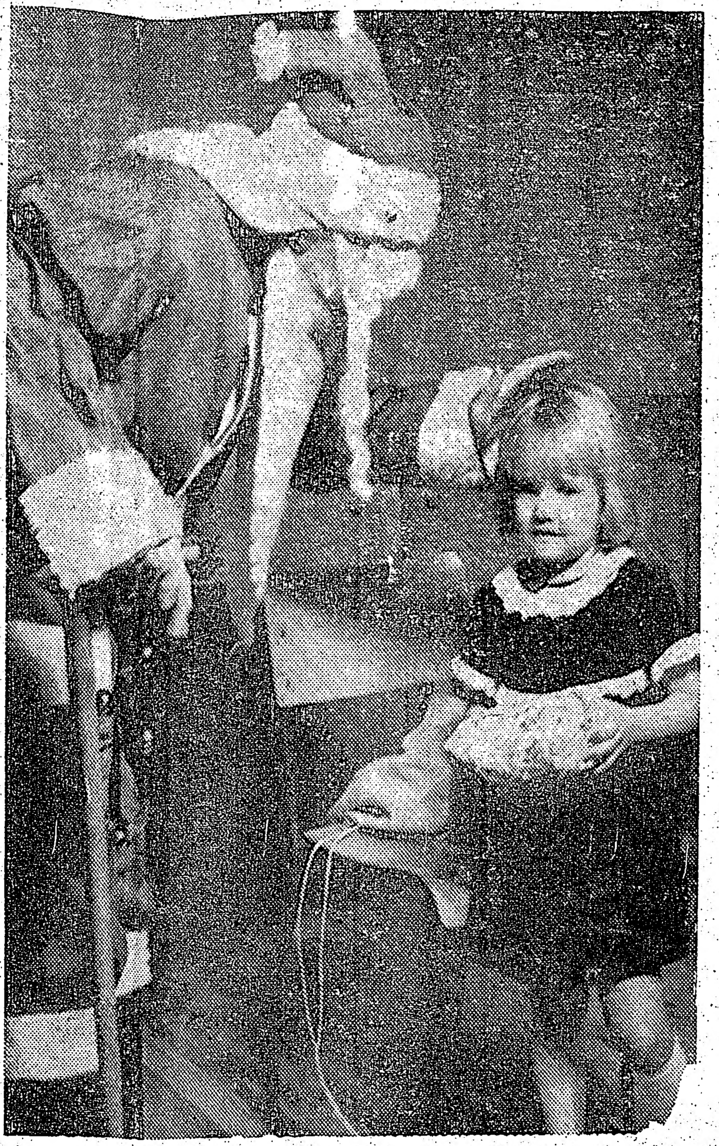

Lielā pilsētā, kur daudz dažādu latviešu organizāciju un draudžu, notiek tikpat daudzi eglīšu vakari bērniem, kādēļ Ziemsvētku vecītim jau sākusies grūta darba sezona un nerimtīgs laika trūkums, jo jāierodas tik daudzās vietās. Uzņēmumā Ziemsvētku vecītis ar savu bagātīgo dāvanu maisu atsteidzies uz DV Toronto nodaļas bērnu eglītes vakaru.

Foto: JAK

Martā iesvētīs Kanadas DV karogu

KANADAS DV ZEMES VALDES SĒDE TORONTO

Savā 11. decembra sēdē Kanadas DV zemes valde pr-ža E. Krūkas vadībā pieņēma Detroitā notikušās ASV un Kanadas valžu kopsēdes ierosinājumus, no kuŗiem daļai galīgo apstiprinājumu sagaida no Kanadas DV delegātu sapulces marta sākumā. Kopsēdē Detroitā vienojās, ka DV organizācijas 25 gadu jubilejas svētki organizējami Toronto 1971. gadā. Abu zemju valžu ierosinājumu radīt DV balvu mūzikā un literātūrā, katru 1000 dol. apmērā, nodos DV centrālai valdei, bet lugu sacensībai ASV un Kanadas valdes divām godalgām piešķirs 750 dol. Ar DV centrālās valdes lēmumu par oficiālo Kanadas DV karogu apstiprināts bijušā Tukuma kaujas bataljona karogs, kuŗš pašreiz glabājas pie vltn. R. Silarāja. Karoga svinīgā nodošana un iesvētīšana paredzēta delegātu sapulces laikā, kuŗa šoreiz notiks Hamiltonā.

Valdes sēdes sākumā pr-dis E. Krūka pasniedza DV centrālās valdes atzinības rakstus par rosīgu un ilggadēju darbu apgāda vadītājam A. Ancānam, informācijas darbiniekam V. Cinim un vanadzei K. Gādigai. Valde izteica pateicību māksliniekam Ērikam Dzenim par palīdzību Ziemsvētku kartīšu sagatavošanā. Pēc aprūpes daļas vadītāja R. Puriņa ziņojuma, valde vienojās nosūtīt palīdzības saiņus trūkumcietējiem Eiropā un okupētajā Latvijā.

Sekretārs K. Bencons iepazīstināja valdi ar Detroitas kopsēdes atzinumiem, kuŗus valde pieņēma pēc īsām pārrunām. Paredzētās šaušanas sacensības ASV un Kanadas DV starpā aicinās organizēt Londonas nodaļu. Valde piekrita arī Manitobas nodaļas ierosinājumam rīkot DV dienas Vinipegā 1967. gadā, kad tur paredzētas Panamerikas sporta spēles.

Pārrunājot Kanadas DV delegātu sapulces darba kārtību, valde vienojās, ka saīsināmi nodaļu delegātu un citu amatpersonu mutvārdu ziņojumi, kas ievietojami rakstveida pārskatā, lai tā ietaupīto laiku izmantotu debatēm un galvenokārt lēmumu pieņemšanai. Visām nodaļām rakstveida ziņojumi un pārskati iesūtāmi zemes valdei līdz 1. februārim.

Vispārējai informācijai par Ontario provinces valdības pārkārtotajiem noteikumiem attiecībā uz labdarības organizāciju darbību un galvenokārt saimnieciskajiem pārskatiem sniedza pr-dis E. Krūka. Jaunie noteikumi skars arī DV organizāciju, par ko gādāzams, ka saimnieciskajos pārskatos vispārējā darbība būs jāatdala no tiešā palīdzības darba. Šo jautājumu ar valdības iestādēm valde uzdeva kārtot adv. A. Zuti.

E. Krūka arī ziņoja par valdes nule izdoto pirmo skaņu plati, kuŗa veltīta latviešu kaŗavīru dziesmām. Kā jau ziņots, plates izdošanai ievērojamu materiālu atbalstu sniedzis nekustamu īpašumu biroja īpašnieks V. Tuklers Hamiltonā, kuŗš izteicis gatavību iegādāties arī piemērotu un modernu ieskaņotāju turpmāko skaņu plašu sagatavošanai. Ierīce varētu izmaksāt ap 1700 dol. Valde šo V. Tuklera atsaucību uzņēma ar sirsnīgu pateicību.

Laikraksta „Latvija Amerikā" un DV Toronto nodaļas jubilejas sarīkojums izdevušies labi un devuši arī nelielu atlikumu. Sakarā ar laikraksta 25 darbības gadiem, valde izteica pateicību atbildīgajam redaktoram A. Vinčelam, redakcijas darbiniekiem un līdzstrādniekiem.

Sevišķi lielu atsaucību guvis DV teātris ar „Raudupietes" izrādi, iegūstot, kā zināms, pirmo reizi jaundibināto Adolfa Alunāna ceļojošo piemiņas balvu. Daudzas organizācijas ASV un Kanadā aicinājušas teātri viesizrādēs; nākošā gadā jau vairākas nedēļu nogales ar izrādēm aizņemtas, kādēļ, lai varētu plānot, teātris lūdz visas ieinteresētās DV nodaļas un citas organizācijas Kanadā un ASV savlaicīgi paziņot eventuālās izrādes.

Pēc daļu vadītāju ziņojumiem valde iepazinās ar Vernera Ciņa uzņemtajām krāsu filmām par jaunatnes un sporta salidojumu Sidrabenē, skautu un gaidu lielo nometni Tālavā, laikraksta „Latvija Amerikā" un DV Toronto nodaļas jubilejas sarīkojumiem un nesenajām teātra dienām.

Valdes sēdē bez priekšsēža E. Krūkas piedalījās vietnieks Z. Bukovskis, sekretārs K. Bencons un R. Alksnis, apgāda vadītājs A. Ancāns, biedrzinis A. Akmens, iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Noritis, goda tiesas priekšsēdis P. Rudzītis un revīzijas komisijas loceklis O Kļaveinieks, kā arī aprūpes daļas vadītājs R. Puriņš.

R. N.

TORONTO ZIŅAS

● Toronto DV nodaļas bērnu eglītes vakars 10. decembrī Latviešu namā pulcināja 26 bērnus un līdzīgu skaitu pieaugušo. Pēc prāv. B. Federa vadīta svētbrīža bērnu acis un sejas iestarojās priekā, kad ieradās Ziemsvētku vecītis (A. Memenis), nesot lielu dāvanu maisu, par kuŗa saturu bija rūpējušās vanadzes, lai katram mazajam tiktu pa veltei. Vēlāk bērni gāja rotaļās, kuŗas vadīja Inese Akmene pašas akordeona mūzikas pavadījumā, bet vanadzes Z. Grēkeres vadībā bija sagādājušas garšīgu cienastu. Vēlāk turpat notika eglītes vakars pieaugušiem, par kuŗu mūsu laikrakstā jau ziņots, bet jāpiebilst, ka tajā apmeklētājus ar dueta dziedājumiem iepriecināja jaunietes Daina Āpše un Rudīte Gulbe, pēdējai uz ģitaras spēlējot arī pavadījumus. Vanadzes ar Ziemsvētku dāvanām apveltīja neredzīgos K. Riekstiņu, K. Grēkeru, A. Anšmitu un invalidus R. Strazdiņu un P. Ratnieku. Austrālijas viešņa Apolonija Sapale neredzīgajiem invalidiem kā svētku velti pasniedza brīvbiļetes savam koncertam 15. janvārī.

● Tērvetes (19.) skautu vienība ar vadītājiem un vecākiem šogad savu eglītes vakaru bija rīkojusi 11. decembrī DV namā. Priekšnesumu daļā bija daudz labi sagatavotu deklamāciju, arī klavieŗu priekšnesums. Skautu un mazskautu sniegumu virknei pievienojās pārējie eglītes vakara dalībnieki ar Ziemsvētku dziesmām. Bijušais jendas pr-ks A. Budrēvics pastāstīja par Ziemsvētku izcelšanos un Sv. Nikolaju. Eglītes vakaram jo sirsnīgu noskaņu piešķīra kokļu ansamblis A. Staško vadībā, atskaņojot latviešu tautas mūziku un pavadot Ziemsvētku dziesmas. Tāpat kā pērn, skauti un mazskauti atteicās no dāvanu saņemšanas, bet, veicot skautu labo darbu, savāca 20 dol. dāvanai Petrovu ģimenes bērniem Austrālijā. Vakars beidzās pie vecāku padomes dāmu klātajiem galdiem un rotaļās K. Porieša vadībā.

● Rietumu (West End) YMCA Ziemsvētku brīvdienu laikā organizē īpašu moderno deju kursu vidējo un augstāko mācības iestāžu audzēkņiem. Mācīs Vīnes un angļu valsi, fokstrotu, tango, ča-ča, rumbu un sambu. Kursi sāksies pirmdien, 19. decembrī, plkst. 8 vakarā. Dalības maksa jauniešu pārim 10 dol., vieniniekiem 7 dol. (meitenēm 6 dol.). Interesentiem pieteikties Rietumu YMCA līdz 17. decembrim. Informācijai var zvanīt M. Lorbergam — LE6-1166.

● Daugavas Vanagu gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš šogad devis 4336,84 dol. ienākumu. Lielākos ienākumus devušas skaņu plates, kuŗas pārdotas par 1131,06 dol., un DV grāmatnīcas apgrozījums 957,69 dol. apmērā. Arī mantu loterija ar 530 dol. lielu ienākumu bija ievērojams tirdziņa atbalsts, bet ziedojumi skaidrā naudā bijuši 772,40 dol. apmērā.

● 18. decembrī plkst. 3 dienā Centrālās bibliotēkas telpās (St. George un College ielu krustojumā) Jaunkanadiešu teātris sniegs pēdējo lietuviešu rakstnieka A. Landsberģa lugas „Pieci stabi tirgus laukumā" izrādi. Lugā tēlota apspiesto un okupēto tautu cīņa pret apspiedējiem, kādēļ to ieteicams apmeklēt visiem latviešiem, tā materiāli atbalstot teātri, lai tas arī turpmāk ar līdzīgām lugām varētu kalpot cīņai pret komūnismu un par brīvību.

● Latviešu baptistu draudze jau vairākus gadus pēc kārtas Valmera ielas baznīcā organizē Ziemsvētku ieskaņu mūzikā. Šogad sarīkojums notiks 17. decembrī plkst. 8.30 vakarā, mūzikālajā programmā piedaloties solistei M. Cakarei no Čikagas, P. Geistautam, A. Grigalei-Rundānei un draudzes korim diriģenta A. Purva vadībā.

● Latviešu jaunatnes pulciņa Staburags saviesīgais vakars ar deju „Sniega putenis" notiek 17. decembrī plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā. Kaut sniegputenis vēl tikai jaušams, tomēr visi jaunieši aicināti piedalīties vismaz „deju putenī".

● Latviešu Vasarsvētku draudzes sanāksme notiek 18. decembrī plkst. 7 vakarā Latviešu namā. T. Putrus runās par tematu „Redzi, tas sapņotājs".

● Ziemsvētku eglītes sarīkojumi visās ev.-lut. draudzēs šogad notiek 18. decembrī. Sv. Jāņa draudzē tas sāksies pēc rīta dievkalpojuma (plkst. 11), Sv. Andreja draudzē plkst. 2 dienā, bet Austrumu draudzē plkst. 3 dienā. Visi draudžu locekļi ar bērniem un labvēļiem aicināti apmeklēt šos Ziemsvētku sarīkojumus.

● Sv. Jāņa draudzes aktīvo darbinieku Ziemsvētku eglītes sarīkojums notiks 20. decembrī plkst. 8 vakarā baznīcas telpās.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Latviešu skolas eglītes sarīkojumā 11. decembrī YMCA zālē svētbrīdi vadīja māc. E. Pavasars. Skolēnu priekšnesumos bija svētku dziesmas, deklamācijas un tautas dejas, bet 5. klases audzēkņi uzveda M. Timmas „Aizmirstītes valsti". Visus klavierpavadījumus veica 8. klases skolniece Sarmīte Bulte. Bērniem, skolēniem un sarīkojuma dalībniekiem bija klāts arī mielasta galds. Laiks aizritēja ātri rotaļās, tautas dejās un izmēģinot laimi loterijā. Ieradās arī gaidītais Ziemsvētku vecītis.

L. C.

REDDĪRA

● DV Albertas nodaļas aicināti, 19. novembrī nodaļas priekšsēža E. Delveŗa mājā Reddīrā pulcējās DV biedri un vietējie tautieši, dažiem ierodoties arī no tuvākās apkārtnes, lai kopīgi atzīmētu Latvijas valstssvētkus. Svētku runu teica agr. J. Celmainis, pakavējoties pie latviešu tautas un rietumvalstu, it sevišķi ASV, cīņas pret komūnisma agresiju. Runātājs atzina, ka arī karš Vietnamā daļēji ir cīņa par Latvijas brīvības un neatkarības atgūšanu. Valstssvētku akts beidzās ar kopīgi nodziedātu Latvijas himnu. Svinību laikā vietējās DV nodaļas vicepriekšsēdis un informācijas nozares vadītājs J. Dālderis Kanadas DV priekšnieka valdes priekšsēdim E. Delverim pasniedza DV centrālās valdes piešķirto organizācijas zelta nozīmi par nesavtīgu darbu DV nodaļas vadībā. Pasniedzot apbalvojumu, J. Dālderis nolasīja Kanadas DV valdes pr-ža E. Krūkas suminājumu: „Domājot par E. Delveŗa kungu, man nāk prātā Fichtes doma, ka pasaulē ir tikai viena morāla vērtība — aizmirst pašam sevi, tāpat tikai viens ļaunums — domāt tikai par sevi. Delveŗa kungs man palicis atmiņā kā ļoti spilgts pirmā piemēra pārstāvis, citiem vārdiem runājot — klusā un melnā darba darītājs. Novēlu nēsāt zelta nozīmi savam godam, DV organizācijas slavai un Latvijas brīvībai!" Nozīmi apbalvotajam piespraužot, J. Dālderis citēja R. Blaumaņa vārdus: „Mans zelts ir mana tauta, mans gods ir viņas gods!" Apbalvoto sumināja arī pārējie valstssvētku dalībnieki, pasniedzot viņam ar dzīvesbiedri ziedus. Pēc sarīkojuma oficiālās daļas bija svētku azaids, kuŗa laikā ar kokles priekšnesumiem uzstājās A. Dāldere.

—s—

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Toronto latviešu kreditsabiedrības birojs būs slēgts š. g. 24., 26. un 31. decembrī un 1967. gada 2. janvārī.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (Toronto) CREDIT UNION LTD.

izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par summām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķiŗ aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.

491 College Street, Toronto 4, Latviešu namā, telefons: 924-2775.

Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.

Kreditsabiedrības aktīvs 1966. gada 31. jūlijā bija $1,605,640.

18. novembris Sanpaulā

ZIŅOJUMI PAR BRAZILIJAS LATVIEŠU DZĪVI

Latvijas valsts proklamēšanas atceres akts Sanpaulas latviešu kolonijas apmērā notika 19. novembrī latviešu ev.-lut. draudzes baznīcas telpās, kuŗas nosauktas par Archibīskapa Teodora Grīnberga namu. Akta garīgo daļu ievadīja un svētrunu teica māc. J. Mekšs, bet par tautu un tēvzemi aizlūdza māc. A. Arājs.

Svinību laicīgajā daļā īsu uzrunu teica Latviešu apvienības Brazilijā pr-dis Laimonis Vasilis, pēc tās visiem akta dalībniekiem vienojoties Latvijas himnā. Sekoja Latvijas konsula Gustava Stola uzruna un vēlējumi. Akta laikā godināja 24 tautiešus, bijušos LAB biedrus, pasniedzot viņiem goda biedru diplomus, jo Brazilijas likums aizliedz ne vien še dzimušajiem, bet arī naturālizētajiem pavalstniekiem būt biedriem ārzemnieku biedrībās, turpretim goda biedri tie drīkst būt. Pēc nodziedātās darba himnas „Nevis slinkojot", K. Šmits teica svētrunu par tematu „18. novembris trimdas dzīvē".

Svētku programmā soprāni H. Ēlere un E. Mekša nodziedāja pa diviem latviešu komponistu darbiem, Meta Laipeniece, Anna Kalniņa un Alda Ozoliņa skandēja mūsu dzejnieku patriotiskos darbus, E. Vītols sniedza vijoles solo, bet nobeigumā J. Vītola „Gaismas pili" un Ā. Ores „Tēvijas lūgšanu" nodziedāja Sanpaulas latviešu kolonijas koris dir. A. Jansona vadībā.

Valstssvētku sarīkojums bija kupli apmeklēts. Akta dalībnieki saziedoja prāvu summu, kuŗu nosūtīja Latvijas Sarkanajam krustam palīdzības darba vajadzībām. J. Ķīvītis

☆

Sanpaulas latviešu ev.-lut. draudze ar vairāk nekā 300 locekļiem, kuŗas pirmsākums chronikā atrodams ap 1947. gadu, ir otrā vecākā latviešu luterāņu draudze Brazilijā pēc Novaodesas draudzes, kuŗa pastāv jau kopš 1906. gada un apvieno ap 100 locekļu. Jaunākā un mazākā organizētā saime pastāv Riodežaneirā. Līdz 1952. gada septembrim šīm draudzēm tomēr nebija sava latviešu mācītāja, kādēļ tās aprūpēja vācu mācītājs, svētrunas nolasot kādam draudzes padomes loceklim un dziesmas dziedot latviešu valodā. Pēc vairākiem veltīgiem aicinājumiem, ilgas sarakstes un vairākkārt piedzīvotas vilšanās, Sanpaulas draudze beidzot sagaidīja mācītāju Jēkabu Mekšu, kas ar ģimeni ieradās no Eslingenas, Vācijā.

Septembrī tad nu apritēja 15 gadu kopš šī pirmā latviešu ev.-lut. mācītāja ierašanās, ko Sanpaulas draudze atzīmēja savos gadskārtējos gadasvētkos— Pļaujas svētku dievkalpojumā Archibīskapa T. Grīnberga namā — baznīcā, kas celta pašu spēkiem. Atskatoties uz veikto darbu, jāatzīst, ka māc. J. Mekšs ar neatlaidīgiem un vienmēr apdomātiem pūliņiem draudzi nostādījis uz drošiem pamatiem kā materiālajā ziņā, tā arī lomā, kāda tai piekrīt Brazilijas latviešu sabiedriski-politiskajā sadzīvē. Labs un nosvērts palīgs viņam visu laiku bijis draudzes padomes priekšsēdis — veclatvietis Jānis Kaspars.

Svētku dievkalpojumu, kuŗā piedalījās vairāk nekā 100 draudzes locekļu, ar solodziesmām kuplināja brīvmāksliniece Elza Mekša. Negaidītu, bet patīkamu pārsteigumu baznīcēni piedzīvoja beigu liturģijā, kad mācītājs „deva vārdu" jaunajam Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskapam Arnoldam Lūsim: viņa balss atskanēja no altāra, kur bija novietota maza „kastīte", skaidri un saprotami uzrunājot Brazilijas latviešu luterāņus ar svētīšanas vārdiem nobeigumā. Attālumi izgaisa, baznīcēni klausījās aizturētu elpu... Šis brīdis kā kaut kas vienreizējs Brazilijas latviešiem ilgi glabāsies atmiņā!

Skaņu lenti ar archibīskapa A. Lūša uzrunu uz Braziliju bija atvedis Sanpaulas latviešu rūpnieks Kārlis Šmits, kas, šovasar apciemojot Eiropu, ASV un Kanadu, bija Toronto iegriezies arī pie archibīskapa un lentē uzņēmis viņa uzrunu. Par ceļojumā gūtajiem iespaidiem K. Šmits pastāstīja pēc dievkalpojuma.

Svētkos draudze saņēma arī dāvanas: draudzes jaunieši dāvināja lielāku naudas summu ērģeļu un greznāku lustru iegādei, bet draudzes locekle — veclatviete Anete Bērziņa māju ar palielu zemesgabalu Amerikānas pilsētā, netālu no Novaodesas. Šis līdz šim ir vērtībā lielākais dāvinājums draudzes pastāvēšanas laikā. Dāvinātāja ar savu vīru, kas tagad jau miris, iecelojusi Brazilijā pēc pirmā pasaules kaŗa un pelnījusi iztiku ar šuvējas darbu, turpinot to vēl tagad, kaut jau ir septiņdesmitajos gados. Laimonis Rudzītis

Pēc saņemtajām ziņām līdz šim visrūpīgāk sagatavotā un krāšņākā Preses balle, kuŗa sākta organizēt jau pirms apmēram gada, notikusi 26. novembrī Sanfrancisko ar nepieredzēti daudz pušķu un plašu programmu. Uzņēmumā konferansjē Gunārs Grieze pasniedz laimētājai H. Gulbei laikraksta „Latvija Amerikā" dāvināto šampanieti.

Liela atsaucība Brāļu kapu izbūvei

Latviešu kaŗa invalidu apvienības valdes sēdē un kopsapulcē 10. decembrī DV namā Ņujorkā konstatēja, ka aizvadītā vasaras sezonā veterānu atpūtas namā Rotā devusi tuvu pie 13.000 dol. apgrozījumu, kas ļāvis izdarīt virtuves paplašināšanu (ap 1000 dol.), pagraba sienas pārbūvi (ap 700 dol.), ceļa labošanu, atmaksāt 1000 dol. aizdevumu un segt kārtējos izdevumus. Nākošajam darbības gadam, kas sāksies 1. aprīlī, budžetu pieņēma 15.000 dol. apmērā. Sapulce ar gandarījumu arī konstatēja, ka aizvadītajā vasarā kaŗa invalidi un to ģimenes locekļi Rotu atvaļinājumiem izmantojuši vairāk nekā 3 iepriekšējos gados kopā. Mītnē atvaļinājumu pavadījuši ap 40 kaŗa invalidu ar ģimenēm, kopā ap 100 personu, kas veido pusi no visiem vasarniekiem, bet nedēļu nogalēs, it sevišķi lielajos sarīkojumos ieradušies nereti 20 un vairāk kaŗa invalidu. Īpašu atzinību sapulce izteica sabiedriski-kultūrālai daļai un sarīkojumu vadībai.

Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcija devusi vairāk nekā 3000 dol. No šīs summas 1000 dol. pārsūtīts Ziemsvētku veltēm latviešu kaŗa invalidiem Eiropā, bet ASV un Dienvidamerikā izmaksāti ap 500 dol.

Sevišķi atsaucīgi ienāk ziedojumi Brāļu kapu izbūvei. Kāds tautietis, kas vēlas palikt nezināms, ziedojis 2000 dol., bet kāda kaŗavīra atraitne pieteikusi 500 dol. ziedojumu. Vairāk nekā iepriekšējos gados ziedojumi ienāk Brāļu kapu fondam, arī Ziemsvētku ziedojumu vākšanas ietvaros, un tā šai fondā jau sazīmēti vairāk nekā 6000 dol. Kā jau ziņots, Brāļu kapu svešumā izbūvi intensīvi sāks nākošā pavasarī, jo zemes sagatavošanas priekšdarbi jau paveikti.

Valde un sapulce izteica pateicību visiem ziedojumu vācējiem un ziedotājiem, kas atbalstījuši Ziemsvētku akciju, tā sagādājot svētku veltes un palīdzību mūsu kaŗa invalidiem, kuŗiem dzīvē daudz vairāk grūtību nekā veselajiem. Sevišķu pateicību izteica lielo ziedojumu devējiem Brāļu kapu izbūvei. Izbūves komisijā piedalīšanos vēl apsolījuši rež. J. Šāberts un arch. K. Grants. Pēdējās nedēļās no jauna pieteikts apglabāt Brāļu kapos ap 20 pelnu urnu.

Sapulce apstiprināja goda tiesas darbības noteikumus un vēlēšanu instrukciju. Valde savukārt apstiprināja vēlēšanu komisiju, kuŗa februārī rakstveidā kārtos valdes, revīzijas komisijas un goda tiesas ievēlēšanu nākošiem 3 gadiem. Ilgāku laiku aizņēma Rotas turpmākās darbības un Brāļu kapu izbūves jautājumi. Valde lūdz atsūtīt atpakaļ visus ziedojumu sarakstus un kartītes vēlākais līdz 6. janvārim (arī tos, kuŗiem nebūtu ziedojumu).

LKIA valde izdod soprāna Skaidrītes Princes iedziedātu skaņu plati, pie klavierēm Anatolijs Bērzkalns. Abi mākslinieki visu atlikumu novēlējuši Rotas un Brāļu kapu izbūvei. Plates cena 5 dol. un tā pasūtināma rakstot: Latvian Veterans Centre, Elka Park, N. Y., 12427. Plate būs gatava pēc Jaungada.

Rota uzposta un sagatavota ziemas sporta cienītājiem un to uzņemšanai. 7. janvārī Rotā notiks LKIA eglītes vakars un Ziemsvētku kauju atcere strēlniekiem un leģionāriem. Svētbrīdi vadīs LKIA māc. V. Rolle, bet par kaujām Kurzemes cietoksnī 1944. g. Ziemsvētkos stāstīs R. Ancāns. Priekšnesumos uzstāsies Skaidrīte Prince, Mirdza Piekalnīte u. c. R. A.

NODOTI 2000 DOL.

(Pārnesums no 1. lpp.)

R. Jankavs bieži redzēts Gaŗezerā, vairākas dienas nostrādājis arī vidusskolas talkā pie koka darbiem. Uz jautājumu, kā pēc viņa domām varētu izpausties DV apvienības līdzdalība Gaŗezera veidošanā, R. Jankavs paskaidroja:

„DV organizācija ieskata par vienu no saviem uzdevumiem atbalstīt latviskās kultūras pasākumus un jaunatnes audzināšanas darbu. Savas atrašanās vietas, plašuma un iespēju ziņā Gaŗezers varētu īsā laikā izveidoties par latviešu centru visu ASV mērogā. ASV DV valde man uzdevusi uzturēt sakarus starp DV apvienībām un Gaŗezera pārvaldi. Mans darbs sekmēsies, ja apvienības neliegs atsaucību, naudas līdzekļus un talciniekus dažam labam praktiskam pasākumam, kuŗus esmu iecerējis jau tuvākajos mēnešos."

A. Zaļinskis

Latviešu apvienības Brazilijā rīkotajā valstssvētku aktā (uzņēmumā pa kreisi) svētku runu saka rūpnieks Kārlis Šmits, aiz viņa tautu meita Rasma Lezdkalne. — Apakšējā uzņēmumā Latvijas konsuls G. Stols uzrunas laikā; aiz viņa pie karoga A. Grabis un R. Lezdkalne.

Paredzēts divkāršot līdzekļus jaunatnei

ANGLIJAS DVF VALDES SĒDE LONDONĀ

Daugavas vanagu fonda 4. decembra valdes sēdē Londonā, kuŗu vadīja priekšsēdis Dr. L. Rumba un protokolēja sekretārs J. Miezītis, pirmoreiz piedalījās jaunais valdes loceklis Laimonis Ceriņš, kuŗš stājies R. Krūmiņa vietā, pārņemot no pēdējā jaunatnes daļas vadītāja un biedrziņa pienākumus. No valdes locekļiem iztrūka vienīgi aprūpes daļas vadītājs A. Tauriņš, toties sēdē piedalījās revīzijas komisijas priekšsēdis O. Bergmanis, darbvedis A. Lazdiņš un DV nama pārvaldnieks A. Sīlis.

Vanadžu daļas vadītāja M. Ķeņģe ziņoja par piedalīšanos DV organizācijas 20 gadu jubilejas svinībās un centrālās valdes sēdē Čikagā, kur pierādījies, ka vanadzēm ierādīta pilnīgi līdztiesīga vieta līdzās vanagiem. Pēc jubilejas sarīkojuma viņa apmeklējusi 5 ASV apvienību un 8 Kanadas nodaļu vanadžu kopas, kā arī piedalījusies Kanadas vanadžu salidojumā Hamiltonā.

Pārrunājot aprūpes jautājumus, valde atvēlēja līdzekļus mazām Ziemsvētku veltēm vecajiem un slimajiem tautiešiem Latviešu mājā Almēlijā, kur to skaits pašreiz ir 39. Valde rūpējas arī par veco ļaužu grupu Londonā, kuŗu iepriecināšanai svētkos nolēma nodot piešķirto summu Londonas nodaļas vanadžu kopai tālākai rīcībai. Uz svētkiem arī organizācijas slimības pabalstu saņēmējiem papildus izmaksās 10 šiliņu. Par pārējo atbalstāmo tautiešu iepriecināšanu jārūpējas atsevišķajām nodaļām savas darbības rajonā. Valde akceptēja 200 mārc. nosūtīšanu palīdzībai tautiešiem Vācijā, bet 100 mārc. atvēlēja palīdzības uzdevumiem tautiešiem apspiestībā.

Administrātīvās daļas vadītājs un kasieris K. Ampermanis, iepazīstinot ar budžeta projektu 1967. gadam, kas sabalansētsbas gadus. 4586 mārc. apmērā, ieteica valdei nākošajā delegātu sapulcē ierosināt biedru mēnešmaksu paaugstināšanu no 3 uz 4 šiliņiem, citādi nebūs iespējams segt visus paredzētos izdevumus. Dzīves dārdzība nemitīgi augusi, bet biedru nauda pirmo un pēdējo reizi paaugstināta pirms 10 gadiem. Jaunais budžets sastādīts, ievērojot vislielāko taupību, kādēļ valde cer, ka delegātu sapulce piekritīs šim paaugstinājumam, jo pretējā gadījumā darbība varētu beigties ar 700 mārc. iztrūkumu.

Ārējās informācijas daļas vadītājs A. Liepiņš ziņoja, ka Latvijas valstssvētku gadījumā izdotais preses biļetens angļu valodā piesūtīts 300 laikrakstiem Britanijā, Īrijā, Indijā u.c., bet par Latvijas neatkarības dienu rakstus snieguši laikraksti „Halifax Evening Courier", „Leicester Mercury" un „Coventry Standard".

Par 29. un 30. oktobrī Koventrijas nodaļas Mūsmājās notikušo vanadzēnu un jauniešu 2. sagaitu ziņoja jaunatnes daļas vadītājs L. Ceriņš. Piedaloties 38 dalībniekiem, sagaitu vadījis daļas referents I. Kažociņš, un tā uzskatāma par izdevušos. No sagaitas pārrunām secināms, ka jaunieši vēlas satikties, iepazīties un mācīties, bet no viņu mutēm izskanēja pārmetums vecākiem, kuŗi dažviet veltījuši mazu vērību tam, lai bērni pilnīgāk iemācītos mātes valodu un iegūtu kaut elementāru priekšstatu par Latvijas vēsturi. Līdzīgas sagaitas paredzētas arī nākošā gadā. Piezīmējams, ka 1967. gada budžeta projektā paredzēts jaunatnes daļai domātos līdzekļus gandrīz divkāršot.

Kultūras daļas vadītājs J. Miezītis norādīja, ka 6. DV dienas Anglijā notiks septembrī, kuŗu laikā atzīmēs arī DVF 20 darbības gadus. IE ID

PRIEKŠDARBI VALSTSSVĒTKIEM JĀSĀK ĀTRĀK

TORONTO 18. NOVEMBRA RĪCĪBAS KOMITEJAS NOBEIGUMA SĒDE

Īpašā Latvijas valstssvētku rīcības komiteja pēdējā sēdē J. Niedras vadībā, piedaloties A. Martinsonei, A. Vuciņam, J. Skrastiņam, A. Grebžem, I. Ancānei, R. Āpšei un O. Kļavenieķam, pārrunāja šāgada svinību norisi un pieņēma sarīkojumu izdevumus. J. Niedra norādīja, ka šāgada 18. novembra akts Ītona auditorijā Toronto pulcinājis lielāko (ap 1500) apmeklētāju skaitu kopš 1953. gada. Arī norisē tas izdevies teicami, bet zināmu vilšanos sagādāja kanadiešu preses mazā vērība, kaut tā par mūsu svētkiem bija informēta un aicināta piedalīties. Arī valdības pārstāvju bija maz, bet to var izskaidrot ar Kanadas pašreizējo politisko noslieci, kuŗā Baltijas jautājumu izdevīgāk „piemirst". Tāpat LNAK rīkotais valstssvētku pieņemšanas vakars Latviešu namā izdevies teicamāk nekā iepriekšējos gados, pulcinot kuplākā skaitā ne vien etnisko grupu pārstāvjus, bet arī prominentus Toronto pašvaldības un citas kanadiešu sabiedrības prominences. (Liekas daļēji tādēļ, ka priekšā stāvēja pilsētas pārvaldes vēlēšanas! — Red.).

Pārrunās par valstssvētku programmu J. Niedra atzina, ka kopkoris būtu varējis būt kuplākā sastāvā, kādēļ izteica nožēlu par atsevišķu koristu nostāju, atsakoties dziedāt mums tik nozīmīgā dienā. Šādās reizēs nedrīkstētu būt nekādi svarīgi personīgi iemesli vai principi, jo „mūsu valsts nozīmīgā atceres dienā jāiet kopsolī visiem", — uzsvēra J. Niedra, izsakot atzinību Sv. Andreja draudzes korim, kuŗš piedalījās pilnā sastāvā. Tālākās pārrunās O. Kļavenieks, R. Āpše un I. Ancāne aizstāvēja domu, ka turpmāk koŗu diriģenti būtu pieaicināmi rotācijas kārtībā, par ko iestājās arī labs skaits koristu. Šoreiz arī dziesmu izvēle, izņemot vienu, īsti nav atbildusi svētku garam. Atzinīgas atsauksmes dzirdētas par jaunās dziedātājas Laimdotas Gleškes sniegtajām tautas dziesmām — kokles pavadījumā.

Sēdes dalībnieki atzina, ka īpašu piekrišanu guvis svētku runas teicējs A. Bērziņš. A. Martinsone ieteica krietni agrāk uzsākt priekšdarbus nākošo valstssvētku akta programmas sagatavošanai, paredzot arī īpašu uzvedumu, kuŗa sarakstīšanu uzticētu kādam no mūsu literātiem. Šādā uzvedumā nedrīkstētu izpalikt jauktā vai vīru koŗa piedalīšanās. Ierosinājumu nolēma nodot apspriešanai jaunajai valstssvētku rīcības komitejai, kuŗa pirmajā sēdē sanāks jau janvārī. R. Āpše savukārt ierosināja, ka svētku runas būtu sagatavojamas arī angļu valodā. Sēdes laikā izskanēja arī doma, ka rīcības komitejas darbā aktīvāk vajadzētu iesaistīties arī studentu kopai.

Kasieris J. Skrastiņš sniedza finānciālo pārskatu. Valstssvētku sarīkojumā ieņemti 1014 dol.; izdevumos lielākās summas sastāda telpu īre (343 dol.), honorāri solistiem, korim un nošu pavairošana (195), ceļa izdevumi svētku runātājam (62), iespieddarbi (59), ziedi telpu dekorējumam (44) u.c. Rīcības komiteja no ienākumiem atvēlēja 100 dol. LNAK rīkotās valstssvētku pieņemšanas izdevumu segšanai un 40 dol. Niagaras raidītājam latviešu pusstundas samaksai, bet atlikumu (118 dol.) ieskaitīja sarīkojumu fondā.

Piezīmējams, ka nākošā gadā valstssvētku akts notiks tieši 18. novembrī un atkal risināsies Ītona auditorijā Toronto. O.K.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

BAFALO

● Bafalo latviešu ev.-lut. draudzes Ziemsvētku eglītes vakars notika pēc kārtējā dievkalpojuma, pulcinot pie kafijas galda ap 60 dalībnieku. Svētdienas skolas bērni māc. J. Vējiņa vadībā deklamēja un dziedāja, izpelnoties dāmu komitejas pr-ces Paozolas pasniegtus svētku sainīšus, bet no draudzes priekšnieka saņēma pa baltam rožu ziedam. Vakara tālākā norisē draudzes pr-ks V. Celms cildināja māc. J. Vējiņa darbu draudzes dzīvē, sakarā ar viņa dzimšanas dienu 11. decembrī pasniedzot ziedus un aploksni, pēc tam izceļot arī draudzes ērģelnieces Ainas Paozolas 5 gadu darbu ar pasniegtu aploksni. V. Celms godināja arī dāmu komitejas kasieri Irmu Smiltiņu, kuŗa 10 gadu nepārtraukti veikusi šo amatu draudzes darbā, pasniedzot rozes. Ar ziediem draudzes priekšnieks sveica arī jubilāru — revīzijas komisijas locekli Voldemāru Alku. Eglītes vakaru ar paššacerētu lasījumu par Ziemsvētkiem dzimtenes sētā kuplināja Emma Kampe, saņemot rozes. Sarīkojumā bija ieradusies arī veclatviete Lūcija Panzica, kuŗu, tāpat kā viešņu Albertu Ermanoviču, godināja ar ziediem. V.

DETROITA

● Lai Ziemsvētki tautiešus nepārsteigtu nesagatavojušos, nu jau trešo gadu Sv. Pāvila draudzes dāmu komiteja 3. decembrī bija rīkojusi svētku tirdziņu Sv. Trīsvienības baznīcas telpās. Tāpat kā iepriekšējās reizēs, tikai retajam apmeklētājam laimējās nepamanītam aizlavīties gaŗām M. Upītes un V. Kempes „universālstendam". Tā tas apzīmējams tādēļ, ka tajā varēja iegādāties visu, sākot ar īstu rudzu maizi un beidzot ar visiedarbīgākajām zālēm — baldriānu un kumelītēm, deviņvīru spēku un vēl spēcīgākām tējām un drapītēm. Bija arī dažādas dzirdētas un nedzirdētas preces, piemēram, knapsieriņi, cūku pupas, griķu putraimi, zirņu pikas, marinētas bērzlapītes, melnie rutki un tīri silts, kā tikko slaukts piens... Mēlneši gan čukstēja, ka M. Upīte piena krūzi palaikam tikai uzšaujot uz karstas plīts... Bet piparmētru tēja garšoja lieliski, un pēc baldriāna oda viss tirdziņš. Mantas šai novietnei bija ziedojušas A. Krauja, A. Nātre, A. Skrūzmane, D. Medne, L. Zaļkalne, V. Kempe, A. Zariņa un I. Vītiņa. Keramikas galdu ar skaistām un dārgām mantām un rokdarbiem pārzināja E. Liepa un M. Zēmele, bet cepumu galdam ar A. Dravnieci, M. Krauli un E. Zvirbuli netika gaŗām neviens, kamēr visas piparkūkas, pīrāgi, plāceņi, kūkas un kūciņas nebija pārvietotas tirdziņa apmeklētāju turzās. Virtuves strādnieces nasķi šaudījās uz visām pusēm, cienādamas tirdziniekus ar garšīgām desiņām, skābiem kāpostiem un mīlīgu miestiņu (kas nu tirgus cilvēkam kafija par padzērienu!...). Te vaiga sviedros rāvās M. Brante, A. Žukova, V. Zvirbule, E. Kļaviņa un B. Kavka dāmu komitejas pr-ces M. Krastas vadībā. Uz gaŗa galda un gaŗā rindā gar sienu bija izstādīti gleznotāja R. Mazjāņa un E. Mazjānes darbi, kuŗi gan īsti tirdziņa atmosfairā neiederējās, bet savu grasi atlikuma tomēr pērkamās baznīcas fondam deva. Šim fondam domāti arī īsti prāvie ieņēmumi no tirgus citām novietnēm. P. Z.

KALAMAZŪ

● Koŗa Dziesmu Vairogs dalībnieku sapulce 4. decembrī ievēlēja vadību šī darbības gada atlikušajam posmam, izraugot par priekšnieci Austru Sīli, vietnieci Dainu Jumiķi, sekretāru Jāni Avotiņu, biedrzini Rutu Mazkristu un kasieri Arturu Ravu. Valdē darbosies arī kooptētie valdes kandidāti H. Polis, V. Āriņš un Z. Jirgens. Revīzijas komisijā ievēlēja A. Kajaku, V. Brūveri un O. Puriņu. Pašreiz koristiem ir „atvaļinājums", bet pēc eglītes vakara 7. janvārī atsāks mēģinājumus, gatavojot programmu 1968. gada dziesmu svētkiem Klīvlendā. Jauni dziedātāji vienmēr gaidīti un lūgti pieteikties pie diriģenta Arnolda Kalnāja: 521 Stockbridge St., tālr. 344 — 3105.

GRAND RAPIDI

● Korporāciju kopas vadībā par senioru izraudzīts Ludvigs Rozentāls (Fr. Livonica), viceseniors J. Radziņš (Fr. Cursica) un sekretārs K. Tālbergs (Fr. Metropolitana).

● Inž. Oskaru Leimani 75. dzimšanas dienā 10. decembrī Latviešu namā godināja korporācijas Patria saime, vietējās sabiedrības pārstāvji, radi un draugi kas bija ieradušies arī no Kalamazū, Čikagas u.c. pilsētām, viņu vidū arī šāgada Tautas balvas laureāts bīskaps J. Rancāns. Vakaru ar svētbrīdi ievadīja prāv. J. Turks no Kalamazū, bet tā norisi vadīja Patrias Mičigenas kopas seniors A. Jaunais, uzrunā pakavējoties pie jubilāra dzīves gājuma un pasniedzot kā kopīgu balvu māksl. A. Sildega gleznu. Bija arī daudz citu sumināTāju, kas sveica studentu korporāciju, draudžu un dažādu organizāciju vārdā. Bez neskaitāmiem citiem, rakstveida apsveikumu bija sūtījis arī korporācijas Patria globālā prezidija seniors E. Lejiņš.

● Grand Rapidu DV apvienības pr-ks A. Barkāns paskaidro, ka Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcijas ietvaros līdz 8. decembrim ienākuši 453 dol. un tautiešu atsaucība bijusi laba. Pa 20 dol. ziedojušas divas personas, 10 dol. četras, bet daudzi pa 5 dol. Mazākais ziedojums gan bijis tikai 50 centu. Akciju turpinās līdz 20. decembrim, un apvienības valde cer, ka kopīgā summa nebūs mazāka nekā iepriekšējā gadā.

● Andris Rozentāls beidzis Mičigenas valsts universitāti Lansingā ar inženieŗa-technologa gradu un saistījies darbā General Motors uzņēmumā Flintā, Mičigenā. Šīs pilsētas apkaimē viņš ieguvis arī jaunu ģimenes māju, kuŗā jau iekārtojies uz dzīvi.

● Pirms apmēram gada latviešu orķestŗa vadītājam J. Sulainim radās doma izveidot arī jauniešu orķestri. Sākumā bija lielas grūtības jauniešus šai pasākumā ieinteresēt: pieteicās 5, nedaudz vēlāk 2 atkrita. Bet tad jauno orķestrantu skaits pamazām sāka augt. Pamatsastāvu toreiz deva Skrundas skautu vienības dalībnieki. Jau kopš orķestŗa dibināšanas notiek kopspēles mēģinājumi, un aizvadītajā laikā jauniešu orķestris jau piedalījies un kuplinājis vairākus sarīkojumus. Jauniešu orķestrī spēlē Aldis Viļums, Maksis Strautnieks, Aldis Zāģeris, Baiba Zāģere, Richards Pastars, Ziedonis Balodis, Aivars Stūre, Ārija Stūre un brāļi Mukāni. Jaunākajam orķestŗa dalībniekam ir 9, vecākajam 18 gadu. Jauni dalībnieki vēl arvien ir gaidīti.

● Grand Rapidu koris savā eglītes vakarā 10. decembrī pie mirdzošas svētku eglītes nodziedāja divas dziesmas, bīskaps J. Rancāns vadīja svētbrīdi, Daina Riekste atskaņoja klavieru solo, bet Elvīra Brūna deklamēja. Groziņu azaida laikā dir. R. Zuika pastāstīja par lielajiem dziesmu festivāliem Anglijā. Diriģents un viņa dzīvesbiedre saņēma dāvanas, īpašu balvu jauniešu orķestŗa vadītājam J. Sulainim pasniedza koŗa pr-ks A. Judovičs. Jauku pārsteigumu sagādāja jauniešu orķestris, kas ne tikai mūzicēja, bet bija tērpies vienādos baltos ģērbos ar latvisko krāsu vairodziņiem. Kopīgās dziesmās, dejās un rotaļās, izpērkot arī visas ātrumā noorganizētās loterijas lozes, aiztecēja vakara stundas. V. Z.

TO ZIŅAS

S ZIŅAS

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (Toronto) CREDIT UNION LTD.
izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par summām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķir aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.
491 College Street, Toronto 4, Latviešu namā, telefons: 924-2775.
Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.
Kreditsabiedrības aktīvs 1966. gada 31. jūlijā bija $1,605,640.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure. Kopējā cena $ 24.500. —, iemaksa $ 3.900. —.

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā iebūvētu atpūtas telpu un bāru. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Kopējā cena $ 24.900. —, iemaksa $ 4.000. —. Atlikums uz vienu atklātu 10 gadīgu obligāciju.

Willowdale: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Kopējā cena $ 21.900. —, iemaksa $ 3.900. —.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

A. KRISTAPSONA un Co.
GAĻAS UN GAĻAS IZSTRĀDĀJUMU VEIKALS — DARBNĪCA
Piedāvājam:
ZIEMAS SVĒTKU GALDAM un ikdienas vajadzībām visas Latvijā pazīstamās desu šķirnes un uzgriežamos. Žāvēti un rulēti šķiņķi. Žāvētas zosis un tītari. Cūku šņukuri. Laši, zuši, kāposti un gurķi. Svaigi putni. Lielā izvēlē importētas delikateses. Piparkūkas, tortes un citi cepumi.
Uz vēlēšanos piegādājam mājās. Svētku pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.
1095 QUEEN Str. E. TORONTO, tālr. 466—5152.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jaunajiem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIECĪBU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

ERIC'S DELICATESSEN
Piedāvājam:
ZIEMAS SVĒTKU GALDAM UN ikdienas vajadzībām labākās kvalitātes gaļas izstrādājumus eiropiešu gaumē, kā arī visus citus produktus un delikateses.
Visu šķirņu maizes un cepumus, kā arī tortes, pasūtinātas no labākajām latviešu un vācu konditorejām. Pašu cepumi, piparkūkas, pīrādziņi, dzeltenmaize. Pelēkie zirņi, pašu skābēti kāposti un cūkas šņukuri. Svaigi žāvēti laši un zuši.
PIEŅEMAM PASŪTINĀJUMUS VIESĪBU GALDIEM.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS
375 BROADWIEV Ave. (pie Gerrard St. E.). Tālr. 461—4473. Eriks Ozoliņš

īstenības

motto: meklējiet Rakstos — vecā grāmatnieka Misiņa sauklis.

toreiz kad? Misiņš krāja grāmatas — tā rakstos Meklēšana bija tāda! viegla svētdienas pastaiga Lūdzu!

kad? Misiņš paņēma rokā mazās jaunības Tekas tad! drīz dabūja zināt ka. tās tekas ved tādā! pasaulē kur? puikas šļūc ar sudraba slidām un velns skraida deviņas galvas izslējis.

grūtību nebija arī! ar mērnieku Laikiem jo. pats virsraksts jau vedināja uz domām par zemes dalīšanu un brāļi Kaudzīši kas? to grāmatu sarakstīja bija atraduši ļoti īpatus piebaldzēnu Tipus kā? sacīt jāsaka — dažus labus dažus ļaunus un kam? patika. tas varēja pasmieties par Švaukstu lai!

un vai? toreiz kāds? pēla friča Bārdas dzejoļus kas? bija tradicionāla iesvētīšanas Dienas dāvana Lūdzu! ja meita tādu! dāvanu dabūja rokā — tūliņ varēja iedomāties kāds? izskatās zemes dēls ar zvaigžņu Dvēseli Lūdzu!

bet tas bija toreiz kad? no Gaisa vēl nekrita atomiskie nokrišņi un meitas pina matus vienā vai? divās bizēs un dzejnieki skatījās apkārt kur? romantiku likt. tagad kā? jānis Jaunsudrabiņš teiktu: citi ciemi un citas meitas. tagad ja kāds? grib saprast kas? jaunajā grāmatā iekšā ir. tam tā krietni jāšķirsta un kritiķis dr. ojārs Krātiņš ieteic tādu! jaunumu lasīt vairākkārtīgi — vismaz tik! ilgi kamēr? lasītājs pats atskārs Kas? mīlē Kas? nīst un kas? vienkārši pa vidu maisa gaisu.

bet tas ir garš ceļš Lūdzu!

Es ieteicu laist darbā Sesto prātu jo. tā! var garo ceļu saīsināt un nopūtas aiztaupīt. man reizēm tas sestais prāts Strādā kā? bagarmašīna. piemēram. Es ļoti ātri atšifrēju Puķuzirņa dzejoli:

Fi-u-vit!
Roze dzeltena...
pumpuriņš,
pumpuriņš —
Ņujorkas pazemis
kratās
ri-ka-ri-ka-ri-ka...

kā? izlasīju tā! tūliņ sapratu: Puķuzirnim atkal jauna brūte un brūtei vārds ērika.

skaidrs.

ko? man vēl vairāk vajaga Lūdzu!

par andreja Irbes stāstu grāmatu MARISANDRA KAZA dzejniece astrīde Ivaska saka ka. ar mūsu Ikdienas prātu vien šai grāmatai nevarot pieiet jo. tai esot divas Īstenības: iekšējā un ārējā Lūdzu!

bet vai? tāpēc! visi tie kam? Parasts prāts lai neķertos kazai klāt. tā Būtu nevērība pret autoru pret apgādu un skaidra kaitniecība tēvu valodas saglabāšanas ietvaros Lūdzu!

un nav jau tās! divas Īstenības pārāk cieti Rieksti ko? tikai stiprinieki var pārkost.

nesen ar tām! abām Es sastapos tai trakajā sniegputenī kas? plosījās tūliņ pēc ķekatu. Laika un Mans mazauto ko? Es labsirdīgi dēvēju par gnīdu pazuda milzīgā kupenā un kad? nākamajā rītā netiku tam klāt. tad teicu sievai: šodien uz darba vietu nevaru aizbraukt. gnīda nav dabūjams.

tā bija ārējā Īstenība Lūdzu!

aiz sirdsēstiem par puteņa izputināto dienas algu Es kafijas krūzītē iešāvu Krietnu klunkšķi no saldenās pudeles un tādā! veidā atšķaidītā kafija Man palīdzēja aizdzīt puteņa sacelto īgnumu. kad? sieva prašņāja kas? man tai pudelē tad. Es atbildēju tāpat kā tas mūks kas? senos laikos benediktiešu klostera pagrabā pieķerts saldenās Puleles pildīšanā atbildējis bargajam klostera priekšniekam: cukurs un lūgšanas.

skaidra Iekšējā Īstenība Lūdzu!

vai? kādam? grūti to atšķirt no Ārējās.

jānis Briesmīgais III

MŪSU KOPDARBĪBA

MĒS BŪSIM TIK LIELI CIK LIELA MŪSU GRIBA!

Svešumā aizvadītie gadi bijuši labākais apliecinājums augšējiem vārdiem. Vēl pirms dažiem gadiem to neapzinājāmies, bet šodien zinām, ka varam būt lieli, ja vien gribam. Nekad vēl mūsu, kā savai tautai piederīgo individu, iespaids un svars pasaulē nav bijis tik liels un nozīmīgs kā pašreiz. Nekad vēl mūsu algu pelnītāju kopīgie ienākumi nav bijuši tik iespaidīgi kā pašreiz. Simtiem, nē — tūkstošiem mūsu tautiešu ir dolaru konti sveštautiešu bankās, bet mums vēl arvien nav mūsu skaitam un iespaidam pietiekoši organizētu latviešu kreditsabiedrību.

Nevar būt mums saimnieciski iespaidīgākas organizācijas tautas kopībā visās brīvās pasaules zemēs, kur dzīvo latvieši, kā pašu „banka", mūsu kopīgais spēks.

Tādēļ būtu jāspēj panākt, lai šis kopums atrastu arī kopdomu — kopdarbību, kuŗa triminiekus vēl vairāk saistītu ar dzimtenē iepazīto kooperāciju. Ja nevēlamies dolarus aizplūdināt sveštautiešu kabatās. ja gribam vēl ilgi palikt latvieši, tad kreditsabiedrības mums nepieciešamas. Katrā latviešu kolonijā atradīsies organizātori, darbinieki un rīkotāji. Nepieciešams tikai apzināties: Mēs varam, ja gribam! Varam darīt lielas lietas, ja ir vajadzība, ja ir drosme atmest mazdūšību un pieticību!

Mums nav vajadzīgi profesionāli banku darbinieki. Vairums būs „amatieŗi", bez prakses un pieredzes, bet sajūsmu pilni. Tādi jau tieši vajadzīgi! Saimnieciski darbinieki, idejiski darbinieki.

Ja vēlamies pastāvēt kā latvieši, nevaram atļauties neizmantos šos apslēptos, neuzmodinātos talantus; nedrīkstam ievilkties kā kurmji alās, iegrimt vienaldzības snaudā, atmest ar roku un teikt: „Esam par maz, neka nespējam, lai jau tie lielie..."

Mēs varam, ja vien gribam! Varam darīt lielas lietas, ja ir vajadzība. Tādēļ neklūsim par tādiem bagātniekiem, kas savu bagātību izdāvā citiem, pašiem to nemaz negribot.

„Ko nu tik plaši, ko tik augsti, — mēs nevaram, mēs nespējam, esam par maz, tautiešiem nav intereses, nav atsaucības!" — tā tik bieži aizbildinām savus sīkos darbiņus un pesimistisko pieticību. Vecie latvieši šo lietu izprata labāk un apzinājās: pieticīgi mērķi rod arī tikai pieticīgu atsaucību!

Arnolds Pļaviņš

2x2 ar nepareizu iznākumu

(Pārnesums no 3. lpp.)

sons gribējis teikt un atklāt, — par to, ko jutusi un domājusi „opozicija". Bet Linna spējis savus romāna varoņus individuālizēt, atdzīvināt, rādīt to cilvēcisko seju politisku pārmaiņu virpulī ar visām šaubām, bailēm, dusmām, pārgalvību un izmisumu. Linna izvelk no neziņas cilvēku un motivē viņa rīcību nevis no ideoloģiska priekšraksta viedokļa, bet viņa individuālā liktena. Diemžēl, ne tā Karlsons, kuŗam personas romānā „2x2 = 5" ļoti bieži parādās drīzāk kā statisti vai tēlotāji, kuŗiem runāt „ideoloģijas vārdā". Un tāpat, diemžēl, šī parādība nav sveša arī daudzos citos latviešu romānos, kaut arī to polemikas mērķis ir cits, ne tāds, kā Žanim Karlsonam.

Karlsona romānā personu lielā tiesa pieder Rīgas tā laika t.s. inteliģencei. Tās vidū ir gan pro-, gan antiulmanisti. Šie ļaudis sastopas Operas kafejnīcā, viesībās un darba vietās, kur gaŗi un plaši diskutē un strīdas par autoritārā režīma ēnas un gaismas pusēm, arī par to, kā pašreizējā (1939. g.) situācijā „būtu, ja būtu". Šīs sastapšanās izvēršas par it kā izšķaidītā parlamenta atsevišķām drumstalām, kuŗas turpina savus ideoloģiskos strīdiņus ārpus citam uzdevumam nodotās Saeimas ēkas, tikai nespēdamas ne mazākā mērā ietekmēt valsts politiku.

No vienas puses Karlsons ar to apliecina, ko saka opozicijai piederīgais ārsts Mētra: Ulmanis nav asinskārs! Neticami, ka dažā labā no citām pazīstamajām modernā laika diktātūrām varētu norisināties tik vaļsirdīgas izrunāšanās par valsts vadītāju un tā politiku! No otras puses, šīs domu izmaiņas norāda, ka „vienotība" bijusi glazūra, zem kuŗas turpinājusi eksistēt patstāvīga, individuāla doma un neatkarīgi spriedumi. Šajā ziņā Karlsona reģistrs ir plašs. Grāmatā romāna formā faktiski „izcilāti" visi tie trūkumi un tās parādības, kuŗas citā veidā jau parādījušās atklātībā trimdas presē un grāmatās. Tā ir zināma atkārtošanās, kas tāda neliktos, ja romāna autoram būtu izdevies vairāk pieturēties pie literārā darba mākslinieciskajām prasībām.

Nespēja individuālizēt sava darba varoņus — to „personīgās dzīves stāsti" ir romāna „cements" ar samērā vāju kvalitāti — „2x2 = 5" lappusēs apvienojusies arī ar laika perspektīvas ignorēšanu. Tas, kas tagad pamazām atklājies, kad no atsevišķām detaļām izveidojusies kopaina un noskaidrojušās sakarības, Karlsona romānā figūrē kā pašsaprotami un zināmi fakti — jau 1939. gada Rīgā! Vai Rīgā tolaik viss tik noteikti varēja būt zināms par Vilhelma Muntera lomu Latvijas pēdējo gadu vēsturē, par vācu-krievu līguma aizkulisēm, par komūnistu un nacionālsociālistu plāniem Baltijas telpā u.t.t.? Par to ļoti jāšaubās. To pašu var sacīt arī par terminoloģiju, kādu lieto debatēs iekaisušie rīdzinieki. Kaut nav šaubu, ka pagrīdē nodzītās opozicijas aktīvajai daļai bija zināms un tā pārrunāja daudz tāda, par ko pieļautā prese klusēja, taču, Karlsona „2x2 = 5" lasot, grūti atbrīvoties no sajūtas, ka grāmata uzrakstīta no tikai šodien skaidri zināmo faktu un sakarību perspektīvas, kas ir ievērojams mīnuss šā romāna priekšā, ja to lasām kā sava laika literātūras dokumentāciju.

Viens no romāna interesantākajiem pavedieniem, kas patiešām svaiga parādība, ir noskaņojums Latvijas strādniekos, kuŗi taču bija sociāldemokratiskās opozicijas galvenais balsts vēlēšanās. Kaut Karlsona uzmanība koncentrējusies intelektuālo rīdzinieku vidē un tāda detaļa, kā sociāldemokratiski noskaņoto strādnieku pagrīdes cīņa ar iefiltrētajiem komūnistu aģentiem palikusi pabērna lomā, norādes uz pretestības saasināšanos *pagrīdē pieder pie romāna* saistošākajiem un intriģējošākajiem vilcieniem (un kas par vielu ne tikai daiļliterātūrai, bet arī zinātniskiem pētījumiem un cita veida liecībām!). Jānožēlo, ka Karlsons tos tikai ieskicējis un arī tiem ļauj „noslīkt" pārmērīgi plaši izvērstajos monologos un dialogos, kuŗi vairs nav normālas sarunas, bet izklāsti, ar kādiem nāk klajā sapulcēs. Šī „sapulču atmosfaira" ir Karlsona romāna nospiedošākā īpašība.

Bet autors tomēr veicis kaut ko ievērojamu. Un tas ir tieši šī atklāsme, ka mēs pārāk maz zinām par to, ko autoritārā režīma laikā domāja un juta „neeksistējošā" opozicija. Tā neeksistē arī mūsu daiļprozā. Bet šie cilvēki apvērsuma naktī neizkrita cauri zemei, tie bija un dzīvoja turpat Latvijā, un tie bija cilvēki ar savu dzīvi, savām domām, savu personīgo es un savu ticību vai pārliecību.

MŪSU ABONENTU IEVĒRĪBAI

ASV pasts prasa, lai visiem sūtījumiem, sākot ar 1. janvāri, būtu minēts t.s. „Zip-Code" numurs, pretējā gadījumā sūtījuma piegāde kavēsies. Šai sakarā lūdzam mūsu ASV abonentus paziņot šos numurus, rakstot: „Latvija Amerikā" apgādam, 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada.

CANADA

ATMAKSĀJAS PAVALSTNIEKAM BŪT!
KĻŪSTIET KANADIETIS!

Kanadas pavalstniecība var izrādīties tā atslēga, kas Jums paveŗ durvis uz avansēšanos.

Daudz ir tādu darba vietu, kur priekšroku dod Kanadas pavalstniekiem. Ir arī tādas, kur darbā pieņem tikai Kanadas pavalstniekus.

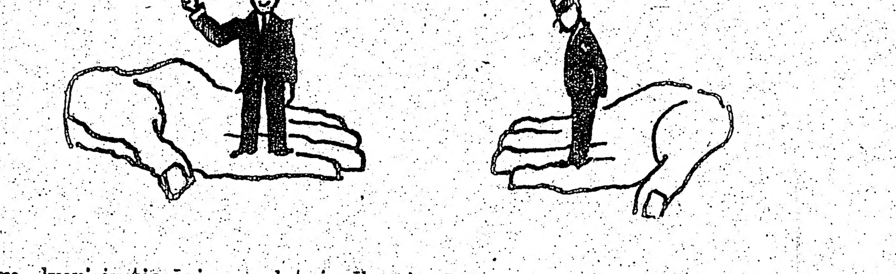

Tiem, kuŗi ir tiesīgi pavalstniecību iegūt, nav nekādu grūtību. Tiesas, kuŗas pavalstniecību piešķiŗ (Citizenship Courts), ir vienmēr gatavas Jums palīdzēt Kanadas pilsētās — Halifax, Moncton, Montreal, Ottawa, Sudbury, Toronto, Hamilton, St. Catharines, Kitchener, London, Windsor, Winnipeg, Regina, Saskatoon, Calgary, Edmonton un Vancouver. Painteresējieties jau šodien Jūsu dzīves vietai tuvākajā!

Ja vēlaties, varat rakstīt arī: The Registrar of Canadian Citizenship, Ottawa.

ATMAKSĀJAS KANADIETIM BŪT!
KĻŪSTIET TĀDS NEKAVĒJOTIES!

Judy LaMarsh
Sekretary of State

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

No 30. novembŗa līdz 18. decembrim — Jaunkanadiešu teātris izrādīs „Pieci stabi" Centrālās bibliotēkas teātrī — College un St. George St. Sākums pl. 8.30 vakarā.

17. decembrī — pl. 8.30 vak. Ziemsvētku ieskaņa mūzikā Walmer Rd. baptistu baznīcā. Piedalās M. Cakare, A. Grigale-Rundāns, P. Geistauts, koris un stīgu kvartets, dir. A. Purvs.

17. decembrī — pl. 7.30 vakarā Latviešu namā jaunatnes pulciņa Staburags balle „Sniega putenis".

18. decembrī — plkst. 7 vak. Vasarsvētku draudzes dievkalpojums. Par tematu: „Redzi, tas sapņotājs" runās T. Putrus.

26. decembrī — pl. 3 pēcpusdienā Latviešu namā Toronto katoļu vienības eglītes vakars.

29. decembrī — pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski ētisku pārdomu vakars. Temats: Kristīgais universs; māc. R. Ekšteins. Dziedās koris A. Purva vadībā.

31. decembrī — Jaungada sagaidīšana Latviešu namā visās trijās zālēs (jauniešiem un pieaugušiem).

8. janvārī — pl. 2 p.p. Latviešu namā prof. L. Latkovska referāts „Latviešu austrumrobežu aizsardzība".

8. janvārī — pl. 3 pēcp. TLB sestdienas skolas eglītes sarīkojums UNF zālē, 279—311 College St.

15 janvārī — pl. 5 p.p. Latviešu namā dziedones A. Sapales (sopr.) no Austrālijas koncerts.

29. janvārī — plkst. 5 pēcp. Sv. Andreja baznīcas telpās TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atcere. Izrādīs T. Zeltiņa „Rīgas ģimnazisti" 4 cēlienos.

8. aprīlī — vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts.

SV. KATRĪNĀS

17. decembrī — plkst. 6 vak. Slovaku zālē, 79 Page St. latviešu skolas gadsk. eglītes vakars ar priekšnesumiem, Ziemsvētku vecīti un tējas galdu.

31. decembrī — plkst. 9 vak. Beacon Motor Hotel Sandsroom vanadžu kopas gadsk. Jaungada balle. (Queen Elizabeth autoceļa malā, pie Vineland.).

KIČENERA

Līdz 23. decembrim — Gvido Brūveŗa gleznu izstāde Sonneck galerijā, 108 Queen St. N.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

ET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

...vīšķa 6 istabu, dubultķieģeļu māja, ...mais ceļš un garāža. Kopējā cena ...ksa $ 3.900. —

...VINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ ...ELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

...TESSEN

...labākās kvalitātes gaļas izstrā... produktus un delikateses. ...tinātas no labākajām latviešu ...dziņi, dzeltenmaize. Pelēkie zirņi, ...aši un zuši.

...U GALDIEM.

...T LAIKUS

Eriks Ozoliņš.

...iznākumu

...zējā tolaik viss tik noteikti varēja ... būt zināms par Vilhelma Munte... ra lomu Latvijas pēdējo gadu ... vēsturē, par vācu-krievu līguma ... aizkulisēm, par komūnistu un ... nacionālsociālistu plāniem Balti... jas telpā u.t.t.? Par to ļoti jāšau... bās. To pašu var sacīt arī par ... terminoloģiju, kādu lieto deba... tēs iekšalsušie ridzinieki. Kaut ... nav šaubu, ka pagridē nodzītās ... opozīcijas aktivajai dajai bija zi... nāms un tā pārrunāja daudz tā... da, par ko pieļautā prese klusē... ja, tāču, Karlsona „2 x 2 = 5" la... sot, grūti atbrīvoties no sajūtas, ... ka grāmata uzrakstīta no tikai ... šodien skaidri zināmo faktu un ... sakarību perspektīvas, kas ir ie... vērojams mīnuss šā romāna ... priekšā, ja to lasām kā sava lai... ka literātūras dokumentāciju.

Viens no romāna interesantā... kajiem pavedieniem, kas patie... šām svaiga parādība, ir noskaņo... jums Latvijas strādniekos, kuri ... taču bija sociāldemokratiskās ... opozīcijas galvenais balsts vēlē... šanās. Kaut Karlsona uzmanība ... koncentrējusies intelektuālo ri... dzinieku vidē un tāda detaļa, ... kā sociāldemokratiskā noskaņoto ... strādnieku pagridē cīņa ar ie... filtrējušiem komūnistu aģen... tiem palikusi pabērna lomā, no... rādes uz pretestības saasināša... nos, pagridē pieder pie romāna ... saistošākajiem un intriģējošāka... jiem vilcieniem (un kas par vie... lu ne tikai daiļliteratūrai, bet ... arī zinātniskiem pētījumiem un ... cita veida liecībām!). Jānožēlo, ... ka Karlsons tos tikai ieskicējis ... un arī tiem jauj „noslīkt" pār... mērīgi plaši izvērstajos monolo... gos un dialogos, kuri vairs nav ... normālas sarunas, bet izklāsti, ar ... kādiem nāk klajā sapulcēs. Šī ... „sapuļu atmosfaira" ir Karlso... na romāna nospiedošākā īpašība.

Bet autors tomēr veicis kaut ... ko ievērojamu. Un tas ir tieši ... šī atklāšme, ka mēs pārāk maz ... zinām par to, ko autoritārā reži... ma laikā domāja un juta „ne... eksistējošā" opozīcija. Tā neek... sistē arī mūsu daiļprozā. Bet šie ... cilvēki apvērsuma naktī neizkri... ta cauri zemei, tie bija un dzīvo... ja turpat Latvijā, un tie bija cil... vēki ar savu dzīvi, savām do... mām, savu personīgo es un savu ... ticību vai pārliecību.

...u kalendārs

...rāts „Latviešu austrumrobežu aizsardzība".

8. janvārī — pl. 3 pēcp. TLB sest... dienas skolas eglītes sariko... jums UNF zālē, 279—311 College St.

15. janvārī — pl. 5 p.p. Latviešu ... namā dziedones A. Sapales (sopr.) no Austrālijas koncerts.

29. janvārī — plkst. 5 pēcp. Sv. Andreja baznīcas telpās TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atcere. Izrādīs T. Zeltiņa „Rīgas ģimnazisti" 4 cēlienos.

8. aprīlī — vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts.

SV. KATRĪNAS

17. decembrī — plkst. 6 vak. Slo... vaku zālē, 79 Page St. latviešu skolas gadsk. eglītes vakars ar priekšnesumiem, Ziemsvētku veciti un eglītes galdu.

31. decembrī — plkst. 9 vak. Bea... con Motor Hotel Sandsroom vanadžu kopas gadsk. Jaungada balle. (Queen Elizabeth autoce... ļa malā, pie Vineland.).

KICENERA

Līdz 23. decembrim — Gvido Brūvera gleznu izstāde Sonneck galerijā, 108 Queen St. N.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

„GLOBĀLA BŪŠANA"

ED. KEIŠA

180 ZĪMĒJUMU PAPLAŠINĀTS KARIKATŪRU KRĀJUMS PAR MŪSU PAŠU BŪŠANĀM UN NEBŪŠANĀM.

Jautrākā dāvana

ZIEMSVĒTKOS

DABŪJAMA DV GRĀMATNĪCĀ, LOTUS PUĶU VEIKALĀ UN PIE AUTORA.

CENA $ 5.00

Tiek plānots 10 dzīvokļu nams Victoria Park Ave., pie St. Clair. Plāns piejams apskatei. Katrā dzīvoklī būs — dzīvojamā istaba, ēdamistaba, 2 guļamistabas, virtuve un vannas istaba. Kopējā grīdas platība 1147 kv. pēdas plūs 113 kv. pēdas balkons. Katram dzīvoklim apsildīta garāža. Namā lifts. Šis nams tiks būvēts uz kooperātīviem pamatiem. Latvieši, kuŗus interesētu šis projekts, lūgti rakstīt šī laikraksta kantorim Of. DZĪVOKLIS.

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIEŖSALONS

737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

AG ROTAS

A. GUGĀNS

ZELTKALIS

Darbnīcā — tel. 444—4033

25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont.

VIKING GIFT CENTRE

(IGAUŅU VEIKALS)

1022 Bloor St. West, Toronto. Tel. LE 5-9152

Mēs importējam lielā izvēlē preces tieši no Vācijas un Japānas

● Kristalli ● Porcelāna kafijas un pusdienas servizes ● ● Stikla preces ● Keramika ● Sidrablietas ● ● Metallizstrādājumi ● Sienas pulksteņi ● Galda pulksteņi ● ● Skandinavijas lampas ● „ESM" nerūsējošie tērauda naži ● ● dakšiņas, karotes ● Dažādi kristalli ● Tualetes piederumi ●

Vienmēr krājumā ROGERS BROS. COMMUNITY sidraba naži, dakšiņas, karotes u. c.

Latviešu klientiem atlaide 10%

Vesus

PUĶU VEIKALS

Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.

A. PUTNIŅŠ

Apgāda DAUGAVAS VANAGS

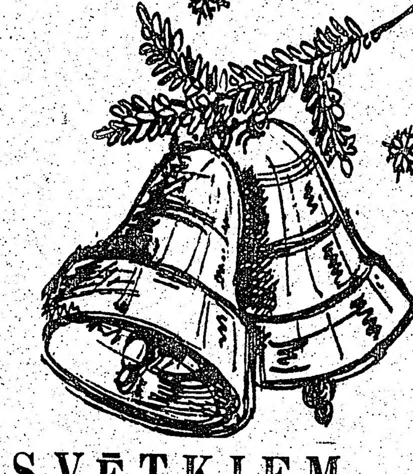

divas jaunas grāmatas

ZIEMSVĒTKIEM

P. Aigara —

ATKUSNIS SĀKĀS OKTOBRĪ, rom. $3.90

Grāmata par sdeļšanos Ungārijā, un cik liela morāla plaisa šķir brīvos un nebrīvos eiropiešus. Drāma, kas risinās starp Londonu un Budapeštu. Cilvēku cildenie centieni un viņu vājības raksta vēsturi. Tikai tas saskata dzīvi, kas raudzījies nāvei acīs. Šī grāmata noteikti jālasa, lai visu to pārdzīvotu . . .

T. Krūkas —

TU DEBESIS TURI SAVĀS ROKĀS, stāsti $3.50

Ar mākslinieces Daces Bērziņas grafiskiem zīmējumiem, rakstīta bērnu vecākiem, skolotājiem - audzinātājiem, visiem, kuriem bērnu pasaule tuva. Īsi, spilgti notikumi no autores skolotājas gaitām apraksta bērnu filozofisko dzīves izpratni, viņu priekus un ciešanas, kam bieži par iemeslu esam mēs, pieaugušie. Grāmatas noslēgumā psicholoģisks apcerējums, pieskaņoties bērna dvēseles dzīvei.

Grāmatas pasūtināmas DV GRĀMATNĪCĀ — 491 College Street, Toronto 4, Ont., kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

Lotus

792 BATHURST ST. (pie Bloor St.)

LE 3-3884

FLORIST • GIFT SHOP • 792 BATHURST STREET • TORONTO • PHONE 533-3884

Ziemsvētku LĒTĀS DIENAS LOTUSĀ

15., 16. un 17. decembrī no pl. 9 — pl. 8 vak. 10% atlaide: grāmatām, skaņu platēm, visiem daiļamatniecības izstrādājumiem. Bagātīgā klāstā sudraba un dzintara rotas. Annas Graudiņas un citu keramiķu darbi. Audumi, koka un ādas izstrādājumi.

Ināra un Arvīds Tirums

LATVISKAS ROTAS

DIMANTI - PULKSTEŅI

Zeltkales

Aldonas KIVLENIEKS

VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2887 Tautiešiem atlaide

---

A. EGLĪTIS — TV RENTAL

17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Skaņu plates

LP — 33 1/3 RPM

Pēteris Lielzuika, tenors — Par katru stundu $4.50

1. Par katru stundu, Mocekļi, Lūgšana, Tu augstais Dievs, Latvju bāŗu dziesma, Aglona.

2. Visspēcīgais, Visvarenais, Lūgšana, Šūpļa dziesma, Gaisma un Lūgšana no kantātes Tēvijai Ērģeļu pavadījumā.

Vera Leinvēbere, klavieres $5.25 Jāzepa Vītola — Variācijas,

T. Ķeniņa — Sonāta. + 3% P.S.T.

ARTURS ZUTIS, B. A.

ADVOKĀTS un NOTĀRS

Tel. EM 6—5946

Suite 545

17 Queen Street E., Toronto 1, Ontario.

Izdaru visāda veida APMETUMU DARBUS

iekšpusē un ārpusē.

Lieku grīdu plates (tiles).

Darbs garantēts.

BRUNO LIELBĀRDIS

769—8280

ELZA PĒRKONE

Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.

DEBORAH—ANN'S Beauty Salon

1 A Browning Ave., HO 3—5198, Toronto.

JAUNAS UN VĒRTĪGAS GRĀMATAS

A. Amendas biogr. rom. — APASIONĀTA, 1—4	9.60
J. Jaunsudrabiņa stāsti — SLIŅĶU VIRSNIEKS	4.00
A. Niedras romāns — UGUNĪ	4.00
LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS 1—7, ...ā	7.80
K. Ieviņa rom. — CĪŅA AR SIEVIETI	4.40
A. Rupaiņa vēst. trioloģija — MĀRA MOSTAS, 1—3	13.00
K. Ieviņa rom. — SAULES DĀRZĀ	5.60
DZINTARJŪRAS VASARA, pēd. Latvijas brīv. vasaras dzejas	6.80

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA, 491 College St., Toronto 4, Ont. Canada

---

Toronto Window MFC Co. Ltd

165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.

Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.

Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.

LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.

Nesaistošai informācijai zvanīt darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.

Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

LATVIAN MUSIC

3 IZCILI JAUNIESKAŅOJUMI

LP 15: Jāņa Mediņa ievērojamākie skaņdarbi. Diriģents—autors

2 ārijas no op. Uguns un nakts: „Es esmu es" un „Dzer manu dzīdrumu". 6 dejas no baleta Milas uzvara: Baltā roze, Rožu valsis, (Vijolītes, Tulpes, Maijpuķītes, Komiskā deja.

LP o30: Solisti ar simf. orķestri un kori.

2 Antiņa ārijas un Saulcerītes — Saulveža dialogs no op. Zelta zirgs. Pa kam var pazīt. Teici teici, valodiņa. / Kokļu skaņas. Ar kristalšpodriem stariem. Minjona. Ceļinieks. Es par tumsu nebēdāju. Ozolīti, zemzarīti. Es meitiņa kā rozīte.

EP o19: Bērna balss stāsta un dzied bērniem.

Lejiņ teātrī. Lolīte. Noslēpums. Incis ar Kranci. Lolīte baŗo putniņus. Zvirbuļu kauja. Lolīte slima. Vecais modinātājs. / Skolā. Noplētna mācība. Ciemā jāiet. Kumeliņ mans, skrej. Ciemā. Labu nakti. Laivā pa Lielupi.

Neliedziet latviešu bērniem un jauniešiem klausīties un mācīties savu tēvu valodu, — gādājiet viņiem iemīļotās Latvian Music skaņu plates! Cena LP $6.00, EL 19 $1.50 gabalā + P.S.T.

DABŪJAMAS

DVG RĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

Labākā Ziemsvētku dāvana

Caur Vneshposyltorg Maskavā US dolaru kuponi

Saņēmējs var iepirkties tieši vai arī pa pastu speciālos dolaru veikalos amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējos ražojumus. Vai arī saņemt skaidrā naudā rubļos.

Pēc kursa: 9 rubļi — US $ 10.00. Bez atvilkumiem.

Izmaksā pilnu summu. Nav sūtīšanas nodevu. Izdevumus maksā Vneshposyltorg. Paraksti.

Pasūtiniet tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street, New York, N. Y. 10010, USA

Pieprasiet jauno cenrādi.

NOTĀRS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

---

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS

Rūpējas par jūsu drošību jau 15 gadu

PL 9-0266.

LŪDZU PASŪTINĀJUMUS ZIEMSVĒTKIEM

tortēm

stollēm un

Ziemsvētku

piparkūkām

nododiet vēlākais līdz 19. decembrim.

RICHMOND-ADELAIDE CENTRE 363-9912

COLONNADE 131 BLOOR W. 927-0662

AMJARV'S TORONTO SWEETS LTD.

922-5346 602 Yonge St.

LATVIEŠU NAMS

izīrē telpas

sarīkojumiem un viesībām

Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.

Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.

Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.

TELEFONS 922—2931

491 College St. Toronto.

Estd 1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel

436 Roncesvalles Ave.

LE 3-7954

Yorke Chapel

2357 Bloor St. W

RO 7-3153

Parkošana abās bēru mājās.

Labākā dāvana draugiem — svešatautiešiem ZIEMSVĒTKOS

Prof. A. Rubuļa

LATVIAN LITERATURE $7.00

30 latviešu autoru darbi angļu valodā.

Dabūjama DV grāmatnīcā

491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada, kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvā pasaulē.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.

TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

KAS? KUR? KO? TORONTO

Robertson Motors - 1515 Danforth Ave., Toronto, tel. HO 6-1131

Pārstāvis HANS PLAUDE

Chevrolet - Oldsmobile - Chevy - Chevelle

Mēbeļu pārlakošana (refinishing)

ULDIS ĀBOLIŅŠ

2 Croham Dr., tel. darbā 781-8915

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)

Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca

1095 QUEEN ST. E.

HO 6 - 5152

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353

361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

789-1511 Alfred Stikuts Realtor

Diplomēts Kanadas Realtoŗu Institūta biedrs

A. STIKUTS, FRI.

2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

Arnolds Bērziņš

816 Harbord St. LE 4-8447

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.

APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.

OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.

NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.

ADVOKĀTS un NOTĀRS

Tālrunis 364—9276

885 Dundas Street West Toronto 3, Ontario

CALLAS

puķu veikals 727 Danforth Ave. tālr. 466-9911

PUĶES KATRAM GADĪJUMAM. PIEGĀDĀ MĀJĀS.

Everlast Heating Co. LE 1-1101

52 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.

Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491

567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)

Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.

Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK

BARRISTERS and SOLICITORS

tel. 863—4451

365 Bay Street, Toronto

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS

■ attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide ■

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA

247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.

Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Danforth — Broadview: 7 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, 2 modernas virtuves, vannas istaba, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Īpašums labā stāvoklī. Iemaksa $ 3.500.—

Scarboro: 6 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, moderna virtuve, 4-daļīga vannas istaba un atsevišķa tualete pagrabā, kā arī izbūvēta atpūtas telpa. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $ 2.900.—

Broadview — Gerrard: Labā stāvoklī 6 istabu māja, eļļas apkure, liela moderna virtuve, jauna moderna vannas istaba. Iemaksa $ 1.900.—

SAGADĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKARTOJAM OBLIGACIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

PĒC ZAUDĒJUMA — UZVARA

Toronto svētdienas līgas meistarsacīkstēs DV vienība, pēc smagā zaudējuma igauņiem, 11. decembrī pārspēja ukraiņu Tridents piecnieku ar 87—79 (41—29) rezultātu. Jau spēles sākumā DV izrādījās krietni pārāki un panāca 12—0 vadību, kuŗu arī prata nosargāt. Demonstrējot labu saskaņotību un saspēli, latvieši uzbrukumos tomēr atslāba un tikai 2. puslaika sākumā, kad ukraiņi punktu starpību bija samazinājuši uz 3, sāka atkal spēlēt enerģiskāk, 7 min. pirms sacensības beigām atrodoties 22 punktu pārākumā. Šai brīdī DV vienības vadītājs laukumā laida rezerves spēlētājus, kas ukraiņiem deva iespēju beigu rezultātu jūtami uzlabot. DV komplektējumā spēlēja J. Brikmanis (guva 39 punktus), A. Richters (15), J. Daugavietis (11), V. Kauliņš (11), J. Dulmanis (8), J. Bramanis (2), G. Ezers (1), J. Vilmanis un V. Lucis.

Pēc spēles citu vienību pārstāvji atzina, ka teicamākais spēks laukumā bijis J. Brikmanis, ieteicot viņam piedalīties arī senioru līgas meistarsacīkstēs. Šīs līgas spēles tomēr vairumā notiek ārpus Toronto, kādēļ Brikmaņa piedalīšanās neiespējama. Lietpratēji ļoti atzinīgi novērtēja arī tikai 15 gadu vecā V. Luča sniegumu. Tagad noskaidrojies, ka Egilu Petmani spēlējam DV sastāvā neredzēsim, jo viņš izšķīries arī šogad startēt igauņu Estonia virknējumā. Vai tādēļ, ka viņa līgava ir igauniete? Tādā gadījumā tā būtu ļoti ātra pārtautošanās...

Nākošā spēle DV piecniekam svētdienas līgā paredzēta 8. janvārī plkst. 12. 30 dienā lietuviešu zālē (College un Rusholme Park Cresc.) pret Aušru. — Latviešu jaunatnes basketbola meistarsacīkstēs 18. decembrī plkst. 5 pēcpusdienā Woodgreen Community vingrotavā (Queen un Logan) sacentīsies DV vienība ar Toronto Latvians (YMCA).

R. K.

ŠACHS

⊕ Gadskārtējā ASV šacha meistarsacīkšu turnīrā, kas šai mēnesī notiek Ņujorkā, ASV 12 spēcīgāko lielmeistaru un meistaru vidū aicināts piedalīties arī mūsu šachists Ivars Kalme. Viņš šai turnīrā reizi jau piedalījies, no 11 spēlēm zaudējot tikai divas. Citus gadus ielūgumu piedalīties meistarsacīkstēs I. Kalme atteica studiju dēļ, jo sagatavojas doktora grada iegūšanai matēmatikā.

● Šacha „olimpiadē", kuŗa šogad notika Kubas galvaspilsētā Havanā, pārliecinot uzvarēja Pad. savienības vienība, kuŗā spēlēja arī rīdzinieks M. Tāls. Tikpat noteikti 2. vietu ieguva ASV vienība ar R. Fišeru pie 1. galdiņa.

V. Š.

Kanadas DV izdotās skaņu plates — pirmo latviešu karavīru dziesmu ieskaņojumā piedalījās arī Toronto latviešu pūtēju orķestris: 1. rindā no kreisās — orķestra vadītājs Ernests Slaucītājs, Arnolds Stūris, Edgars Bone, Kārlis Zirnītis un Ansis Bērziņš; aizmugurē — Imants Drengeris, Kārlis Gailis, Arturs Zemītis, Boriss Kappa, Viktors Jostiņš, Elmārs Zakulis, Evalds Zirnītis, Andrejs Virbulis, Arturs Ziediņš, Pēteris Obersts un Staņislavs Mikaskins. Foto: J. Līgers

Parallēla linija...

(Pārnesums no 1. lpp.)

rezolūcijai Baltijas valstu brīvības atjaunošanas labā ir liela nozīme ne tikai atsevišķa reģiona nākotnei, bet tai būs liela nozīme arī visas Eiropas nākotnes nodrošināšanā, reizē ar to garantējot arī pārējai pasaulei paliekošu un godu pilnu mieru."

Šī senatora domu aicināt aicina ne tikai aktivizēt Baltijas valstu rezolūcijas izmantošanu, bet arī kļūt aktīviem visos darba laukos, kuŗi nepieciešami mūsu cerību piepildījumam. Tādēļ nebaidīsimies ne prasīt, ne cīnīties; nebaidīsimies arī no tā, ka varam saņemt pretsitienus. Mūsu tautieši okupētajā dzimtenē cer un tic, ka mēs darām iespējamo, lai reiz beigtos nakts un atkal uzaustu rīts. No tā, vai visi piedalīsimies šajā cīņā, jeb vai, paši sevi baidot, apmierināsimies ar domu, ka visu var pozitīvi izkārtoties pats no sevis, mums rīkojot tikai dažādas svinības, atkarāsies, vai dzimtenes tautiešu ticība mūsu labajai gribai un spējām ir pamatota, jeb vai mēs viņus rūgti pievilsim. Un no mūsu ticības un gribas iesaistīties šai darbā savukārt atkarājas tas, vai esam liekuļi, kuŗi gan runā skaistus vārdus, bet dzīvo vienīgi pašu savām interesēm, jeb vai esam cilvēki, kuŗi grib un spēj piepildīt pašu dotos solījumus un vēstures uzlikto pienākumu.

★ Uz Ņufaundlendu pārcēlies filmoperātors Leo Ozols no Venecuēlas, kurš darbosies Kanadas National Filmboard uzdevumā inž. A. Jekstes vadībā. L. Ozols iecerējis ar laiku pārcelties uz Toronto.

AMERIKĀŅI ATZĪST UZLIDOJUMUS HANOJAI

Pirmo reizi kopš Vietnamas kaŗa sākuma Vašingtona oficiāli atzinusi gaisa uzbrukumus Hanojai, bet uzsveŗ, ka Ziemeļvietnamas galvaspilsētā bumboti vienīgi militāri mērķi. Pad. savienības ziņu aģentūra TASS šīs nedēļas sākumā turpretim ziņoja, ka amerikāņi bombardējuši apdzīvotas vietas Hanojas pilsētas robežās.

Uzlidojumi Hanojai militārā ziņā nekādas pārmaiņas Vietnamas kaŗā neradīs, toties politiskās konsekvences var kļūt ļoti nopietnas. Pad. savienība, piemēram, par gaisa uzbrukumiem izrāda ārkārtīgu interesi, un amerikāņi baidās, ka krievi var mēģināt tos pataisīt par starptautiska mēroga incidentu. Pad. savienībai tas būtu ārkārtīgi izdevīgi, jo sevišķi tagad, kad Kremlis tik nopietni gatavojas pasaules komūnistu partiju konferencei. Maskavai būs daudz vieglāk pārliecināt pārējos komūnistus par konferences nepieciešamību, ja darba kārtā būs sarkanās Ķīnas un arī citi svarīgi jautājumi. Hanojas bumbošana var kļūt par vienu no tādiem.

Brežņevs prasa komūnistu konferenci

Pad. savienības komūnistu partijas centrālkomiteja šīs nedēļas vidū nolēmusi sasaukt pasaules komūnistu konferenci Ķīnas problēmas izšķiršanai. Maskavas uzdevumā šādu konferenci jau prasījušas Ungārijas, Rumānijas un Bulgārijas komūnistu partijas.

Runājot par sarkano Ķīnu un tās politisko nostāju, Pad. savienības partijas vadītājs Brežņevs uzsvēra, ka Maocetungs un viņa grupa iegājusi visai apdraudošā fazē. Ar to Brežņevs nedomā tikai politisko pusi vien. Kamēr Pad. savienība jau veselu gadu nostiprina savas robežas ar sarkano Ķīnu, ķīnieši dara gluži to pašu, bet ne aizsardzības nolūkos.

Pad. savienības komūnistu partijas centrālkomitejas sēde ilga divas dienas. Šai laikā krievi atkārtoti solīja militāro palīdzību Ziemeļvietnamai pret ASV „imperiālistu agresiju".

No Sofijas ziņo, ka Pad. savienības partijas lēmums sasaukt pasaules komūnistu konferenci nebūt negūs vienbalsīgu piekrišanu. Runājot par pasaules komūnistu konferenci, Maskavai jārēķinās ar vismaz 70 partijām. Kamēr Austrumeiropas sateliti spiesti piekrist katram Maskavas vārdam, brīvo valstu komūnisti domā neatkarīgi. Viņu uztverē sarkanās Ķīnas partijas nosodīšana, nemaz nerunājot par kaut kādu izstumšanu, kaitētu visai komūnisma kustībai. Ir ļoti daudz tādu komūnistu partiju, kuŗas ideoloģiskās domstarpības starp Pad. savienību un sarkano Ķīnu uzskata par šo abu valstu iekšēju problēmu, kuŗai nav nekāda sakara ar pasaules komūnisma kustību.

Kremlis ļoti labi apzinās, ka ar lēmumu sasaukt komūnistu konferenci uzņēmies ārkārtīgu risku. Kaut sarkano pasaulē Maskavai ir daudz vairāk sekotāju nekā sarkanai Ķīnai, tas tomēr nenozīmē, ka nostāja pret Pekingu citur ir tikpat spēcīga kā Pad. savienībā.

FRANCIJA UN PAD. SAVIENĪBA BRĪDINA NO KAŖA IZPLEŠANĀS

Neviens nebūtu sevišķi pārsteigts, ja Pad. savienības ministru prezidenta Kosīgina un Francijas prezidenta Degolla kopīgais komunikē pēc Maskavas cie miņa vizītes Parīzē izrādītos Maskavā izdotā komunikē kopija... Komunikē pamatā ir abu valstsvīru brīdinājums, ka Vietnamas kaŗš var pārsviesties uz kaimiņvalstīm, un apgalvojums, ka šis kaŗš sācies ārvalstu spiediena iespaidā. Amerikāņi tieši vārdā saukti nav, bet Vašingtonai lika saprast, ka kaŗa izbeigšana lielā mērā būtu izšķirīga vispārējā saspīlējuma likvidēšanai pasaulē. Tomēr nedz Degollam, nedz Kosīginam nebija nekāda padoma, kā Vietnamas militāro konfliktu novest līdz laimīgām beigām.

Degolls un Kosīgins cildināja Pad. savienības un Francijas savstarpējo sadarbību un apņēmās to turpināt, tāpat turpināt sazināšanos Vietnamas jautājumā un koordinēt savu valdību politiku Apvienotajās nācijās.

Ar mākoņiem uz melno kontinentu!

PAČALOJUMS PAR PASREIZĒJO UN LIETDERĪGO

Mani sāk mākt šaubas, bet nezinu tām iemesla, jo nevaru saprast, vai neprotu latviski lasīt, vai arī mūsu žurnālisti ne velnam neder, jo neprot kārtīgi rakstīt. Kad redzēju treknos virsrakstus latviešu avīzēs, ka ALAs priekšsēdis prof. P. Lejiņš paziņojis Latvijas 50 gadu fonda radīšanu un atceres svinēšanu, tad gribēju redzēt, kas vēl notiks, jo fondā laikam, vēl dolaru tūkstoši nav saskrējuši. Gan lasīju, ka jāsadarbojas ar brāļu tautu lietuviešiem un ziemeļu kaimiņu igauņiem, bet — jo tālāk lasīju, jo vairāk bija jābrīnās. Nekur nevarēju saskatīt, ka trīsviru delegācijai uz melno kontinentu vai Amazonas džungļiem dosies līdz arī kāds igaunis vai lietuvietis. Izlasīju rakstu trīs reizes, griezu avīzi apkārt un lasīju no otra gala, bet nekā līdzīga nevarēju ne tieši, ne starp rindām ieraudzīt. Vaina pavisam skaidra: vai nu žurnālisti nav uzrakstījuši, vai arī es vairs neprotu latviešu avīzes lasīt. Bet no ķezas gadījās izeja, jo radās fiksa doma pieteikties Divreizdivi nometnei. Kādreiz avīzes bija rakstījušas, ka tur visu latvisko iemācot. Vienalga, — vai nu mani iemācīs latviski lasīt, vai arī izskolos par žurnālistu, un tad varēšu pats rakstīt avīzē, jo — kas tie par žurnālistiem, kas neprot uzrakstīt, ka tā būs baltiešu delegācija, nevis latviešu vien, kuŗa brauks cīnīties par brīvību.

Kad sākumu šādam rakstam biju uzrakstījis, sāku domāt, vai nepatiesi neuzbrūku žurnālistiem, — varbūt vaina citur. Sāku prātot, ka par šādu svarīgu gadījumu ALAs valdes locekļi noteikti būs izmainījuši domas un gaŗi runājuši gan par svinībām un naudām, gan par debesu lietām un melniem kontinentiem. Gaŗās runās viegli pazust, un, varbūt, attiecīgais žurnālists vienkārši nav uztvēris tik sīku lietu kā visu baltiešu kopīgu delegāciju. Latvietim latviskums ir pirmajā vietā, un ja latvieši brauc, tad šauj tik vaļā, ka tikai viņi brauks, kas vairs daļas par to, vai vēl kādas tautas pārstāvis brauc vai nebrauc līdz. Runu laikā dažreiz arī mēdz atpūsties pievērtām acīm, ja vien ar krākšanu kādu netraucē, kādēļ nevarētu nekā pārnest, ja šādā atpūtas brīdī kāds vārdiņš žurnālistam aizskrien garām.

Bet nu runāšu nopietni. Delegāciju no latviešiem vien nevajadzētu komplektēt, citādi iznāks, ka latvieši vieni paši izcels Baltijas valstis brīvībā, vai arī Latvija būs, bet Lietuva ar Igauniju neatgūs brīvību. Vajadzētu delegācijā aicināt arī pārējo tautu pārstāvjus. Tikai lai paši bleko, latvieši jau vieni neies maksāt! Sudraba dolarus jau Amerikā vairs nevar dabūt,bet papīra gabalus vēl var nopelnīt. Lai taisa ziedojumu vākšanu un no savas puses arī dod!

Tālāk prātoju, ka melno valdnieki vai prezidenti, laikam, latviski nerunās, kādēļ delegācijā vajadzētu kādu, kas prot angliski, franciski vai spāniski, tomēr vislabāk būtu, ja katrs delegāts runātu vismaz vienu no šīm valodām, bet visi lai būtu vismaz tikuši pāri pārmodernajai dīpīšu angļu valodai. Grūti ticams, ka melno valdnieku galmos atradīsies kāds latviešu valodas tulks, bet valdību pārstāvji vislabprātāk sarunātos savā oficiālajā valsts valodā. Delegācijai tomēr nebūtu jāmācās kāda novada vietējās valodas dialekts, bet nepietiktu arī ar latgaļu vai ventiņu izloksni.

Bet — kā ar delegācijas sastāvu? Kuŗu nopelniem bagātu politiķi atstāt mājās un kuŗu sūtīt skatīt melnās daiļavas? Vai nu šie vienmēr pie valdību pārstāvjiem vien ies? Kandidātu skaits ir pietiekams, lai sijātu caur smalku sietu. Kas par vecu, atmetams; kas par jaunu, lai pagaida; kas par tālu, tam braucиens iznāk par dārgu; labs tikai tas, kas tuvāk pie centra. Man tik' nagi niez palasīties, kā politiķi plūkušies, lai ietiktu delegācijā. Citi gan cenšas iestāstīt, ka viss jau izlemts iepriekš un nekādas plūkšanās nebūs, bet tas tiešām būtu žēl. Lai nu kā, bet arī pārējie baltieši tomēr būtu jāņem delegācijā, citādi teiks, ka atkal atkārtojies pag. gada 13. novembris.

Bija kādreiz teiciens „Vienībā spēks". Tas, laikam, arī tagad nav grozījies, jo visas trīs Baltijas valstis kopīgi panākušas krietnus rezultātus. Organizācija Americans for Congressional Action to Free the Baltic States un BATUN jau kopīgi cīnījušies un dažam labam džentlmenim atvēruši acis, kaut arī daudziem no pašu ļaudīm vēl vienmēr acis aizvērtas.

Bet šie jau bija tikai atceres pirmuzmetumi, un līdz jubilejai vēl daudz kas var grozīties. Nevar jau uzmesties uz mākoņa un aizlaisties uz Afriku, tam vajadzīga krietna punktierēšana, kādēļ vēl daudz balta papīra tiks pierakstīts ar plāniem, uzmetumiem un šifrējumiem. Bet starplaikā krāsim centus, lai tiekam pie dolariem, kuŗus nosūtīt Latvijas 50 gadu fondam.

Bebers

★ Uz darbu Kanadā pārcēlies viens no rosīgākajiem ELJAs Anglijas nodaļas jauniešiem — pērnā gada valdes priekšsēža vietnieks Valdis Liepiņš. Viņš beidzis Oksfordas universitātes ekonomiski-politisko fakultāti un pēdējā laikā strādāja lielajā batēriju firmā Ever Ready par tirgus pētīšanas daļas vadītāju. Viņš cer Kanadā atrast darbu savā speciālitātē un reizē iepazīties ar latviešu jaunatnes dzīvi un sabiedriskajām organizācijām jaunajā pasaulē.

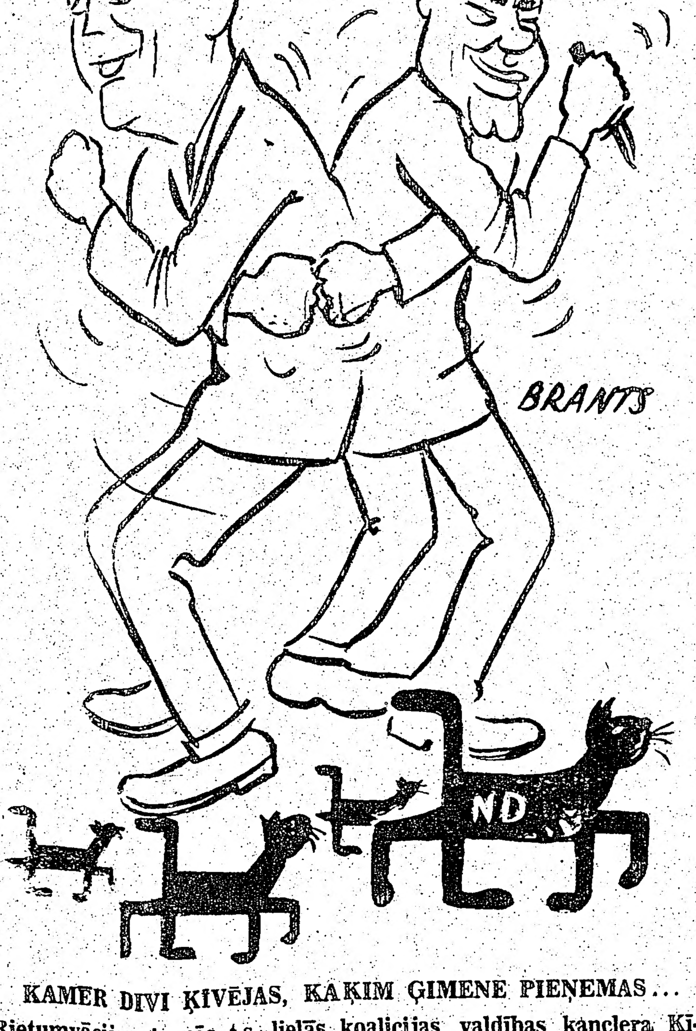

KAMER DIVI ĶĪVĒJAS, KAĶIM ĢIMENE PIEŅEMAS...
Rietumvācijas jaunās t.s. lielās koalicijas valdības kanclera Kīzingera un vicekanclera Branta starpā jau radušās domstarpības, no kā visvairāk iegūst jaunā nacionāldemokratu partija, kurā Rietumi saskata apslēptus nacionālsociālistus.
Ed. Kelša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Toronto skolotāji, kuŗu līguma laiks notek 1967. gada janvārī, jau norādījuši, ka prasīs līdz 25% algu pielikumu. Toronto izglītības pārvaldes direktors Berijs Louzs (Lowes) izteicies, ka skolotāju vēlēšanos nākšoties ievērot, ja gribot skolotāju profesiju padarīt pievilcīgāku. Pašreizējās šīs profesijas locekļu algas svārstās no 4.100 dol. — 11.200 dol., aizņemot 56% no pilsētas skolu budžeta. Skolu padome apsveŗ plānu vienveidot skolotāju algas, atvaļinājumus u.c. saistības.

★ Kvebekas pilsētas un apkārtnes advokātu apvienība pieprasījusi karaliskas komisijas iecelšanu, lai noskaidrotu, cik pamatotas pastāvīgās sūdzības par policijas brutālitāti pret apcietinātajiem, tos pratinot. Šāda prasība radusies pēc tam, kad Montrealas apdrošinājumu firmas darbinieks Luijs Sikots iesūdzējis tiesā bij. tieslietu ministru Klodu Vagneru, kā arī 12 Kvebekas provinces policijas darbiniekus un 2 apdrošinājumu darbinieku apvienības locekļus par atzīšanās izspiešanu no viņa ar mocību palīdzību. Sikots apsūdzēts par piedalīšanos dedzināšanās sakarā ar kādas krāpšanu un dedzināšanu bandas darbošanos.

★ Karaliskā Kanadas chirurgu apvienība savu šāgada zelta medaļu par izcilu veikumu medicīnā piespriedusi Toronto universitātes medicīnas fakultātes mācībspēkam Dr. Raimondam Heimbekeram. Dr. Heimbekers izveidojis jaunu paņēmienu bojātu sirds audu ārstēšanai, medikamentu vietā ārstējot chirurģiskā ceļā, t.i., izoperējot bojātos muskuļa audus. Mēģinājumi pie dzīvniekiem devuši pārsteidzoši labus rezultātus, tomēr vēl jānogaida šādu operāciju iznākums pie sirdsslimniekiem. Zelta medaļai līdz iet 500 dol. atzinības balva.

★ Ungāru advokāts Soltans Soboslojs, kuŗš pērnvasar ar lieliem panākumiem apstrīdēja Toronto noteikumus par sauļošanās aizliegumu parkos, panākot savu attaisnošanu, šonedēļ aizstāvēja kādu klientu, kuŗš bija pieķerts 25 jūdžu ātruma zonā braucam ar 40 jūdžu ātrumu. Soboslojs gan bija sagatavojies pierādīt policijas radara nelegalitāti, pamatojoties ar to, ka policijai nav radara uztvērēja licences, bet tiesnesis nemaz advokāta argumentus nevēlējās uzklausīt. Lieta tomēr negaidīti atrisinājās labvēlīga apsūdzētajam, jo nevarēja atrast noteikuma kopiju, kuŗā norādīts par 25 jūdžu ātruma ievērošanu, un kuŗu advokāts vēlējās redzēt. Tiesnesis sūdzību atmeta.

★ Tā kā Ziemsvētki šogad iekrīt svētdienā, bankas Kanadā būs atvērtas svētku sestdienā, t.i. 24. decembrī no plkst. 9 rītā līdz 12. Toties 26. un 27. decembrī bankas būs slēgtas.

★ Toronto matēmatikas skolotājs Pēteris Kolgrovs, kuŗš televīziju ieskata par vulgāru un necilu un mājās iztiek bez tās, par diviem pusstundu gaŗiem izglītojošās televīzijas uzvedumiem izpelnījies atzinības balvu vienīgajā starptautiskajā izglītojošā radio un televīzijas uzvedumu sacensībā pasaulē. Raidījuma direktors Elvijs Josts izteicies, ka bijis grūti Kolgrovu pierunāt sagatavot šīs programmas, jo viņš nevēlējies, ka tā lekcijas noraidītu kopā ar ziepju pulveŗa reklāmām. 56 gadus vecais Kolgrovs, kuŗš matēmatiku mācījis jau 30 gadu, ir vienīgais šādas atzinības ieguvējs visā Ziemeļamerikā.

★ Kanadas liberāļu valdībai grūti un ilgi nākas „strebt pašas ievārīto putru", — pēc dažādiem novērstiem streikiem beidzot pienācis brīdis, kad jāķeŗas pie likumdošanas, lai priecīgos streikotājus ierobežotu. Sakarā ar gaisa satiksmes kontrolieŗu izsludināto streiku (pie tam šiem valsts darbiniekiem, saskaņā ar likumu, nav tiesības streikot), valdība iesniegusi parlamentā pieprasījumu apstiprināt streiku likumu.

★ Kanadas valdība nolēmusi sūtīt uz bada piemeklēto Indiju un Pakistanu uzturvielas 22½ milj. dolaru vērtībā. Indija saņems kviešus, miltus un piena pulveri, Pakistana kviešu sūtījumu.